

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Kirayə bazarında
vergi həyəcanı -
kim nə
qazanacaq?
yazısı səh.15-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 4 noyabr 2025-ci il Çərşənbə axşamı № 200 (8810) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Zəfər həftəsi başladı - paradda
görəcəyimiz yeni silahlar

Müzəffər Ordumuz
postmüharibə
dövründə diplomatik
qələbənin
təminatçısı rolunda

yazısı səh.4-də

Prezident AMEA-da mühüm
mesajlar verdi: "Xəritəyə baxın!"

yazısı səh.4-də

Rusiyada "vəhşi
azərbaycanlı" obrazının
sifarişçisi kim?

yazısı səh.7-də

Əliyevlə Tramp üçüncü
dəfə görüşəcəkmi? -
gözlər Vaşinqtonda

yazısı səh.9-da

Dəhliz üçün əlini cibinə
salmır, qırıclar alır -
İrəvana mesaj

yazısı səh.11-də

Bakıdakı "Nürnberg
prosesi" yeni ilədək
bitəcək? - açıqlama

yazısı səh.9-da

Nazirlikdən repetitorlarla
bağlı səs-küylü hazırlıq

yazısı səh.12-də

Qaradağ İH-də 5 nəfərə
ittham elan olundu

yazısı səh.10-da

Moskva "düyməyə" basdı -
Xankəndinə qayıdış oyunu

yazısı səh.5-də

OPEK+ ölkələri toplandı -
neftimizin qiyməti...

yazısı səh.13-də

MEHDİYEVİN "ÇEVİRİLİŞ KOMANDASI" İFŞA OLUNUR - YENİ HƏBSLƏR, ŞOK ADLAR

Sabiq PA rəhbərinin köməkçisi dövlətə
xəyanət ittihamı ilə istintaqa cəlb edildi -
prosesin genişlənəcəyi qaçılmazdır

MUSAVAT.COM
onlayn ictimai-siyasi qəzet

yazısı səh.3-də

Ermənilər sərhəddə bunkerlər tikir - nəyin hazırlığı?

Tavuşda hərbi aktivlik müşahidə olunur, orduya yeni silahlar verilir,
bahalı infrastruktur qurulur - ekspert deyir ki...

yazısı səh.7-də

Süleyman Mikaylov

Başçının ətrafı
həbsdə, özü
azadlıqda -
gözlənti

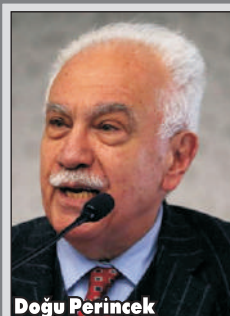
yazısı səh.3-də

Mixail Yevdokimov

Rus səfirdən
intrigalı
Zəngəzur
mesajı

yazısı səh.8-də

Doğu Perinçek

Bakıda yəhudi
tədbirini o
ləğv etdirib? -
reaksiya

yazısı səh.6-da

Ərdoğan Azərbaycana gəlir

Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Azərbaycana səfər edəcək. APA-nın Türkiyə bürosunun əldə etdiyi məlumata görə, səfər Zəfər Günü münasibətilə həyata keçiriləcək.

Qeyd edək ki, 8 noyabrda Bakıda Zəfər paradi keçiriləcək.

Məktəb direktoru barədə müraciət edildi

Lənkəran rayonu Liman şəhəri Vasif Həsənov adına 2 nömrəli tam orta ümumtəhsil məktəbinin direktorunun müəllimə qarşı davranışı ilə bağlı monitoring aparılıb.

Modern.az xəbər verir ki, bu barədə Lənkəran-Astara Regional Təhsil İdarəsindən məlumat verilib.

Bildirilib ki, Lənkəran-Astara Regional Təhsil İdarəsinin nümayəndələri məktəbdə monitoring keçiriblər.

Direktorun əmək funksiyasını və əmək müqaviləsi üzrə öhdəliklərini yerinə yetirməməsi, Elm və Təhsil Nazirliyinin, Məktəbəqədər və Ümumi Təhsil üzrə Dövlət Agentliyi (MÜTDA) və Regional Təhsil İdarəsinin təlimatlarının tələblərinə riayət etməməsi, nəticədə sözügedən ümumi təhsil müəssisəsində təlim-tərbiyə prosesinin, əmək və icra intizamının pozulması, ümumi təhsil prosesinin iştirakçılarının hüquqlarına və qanunla qorunan mənafelərinə zərər vurulması məsələlərinə hüquqi müstəvidə münasibət bildirilməsi üçün hüquq-mühafizə orqanlarına müraciət edilib. Araşdırmanın nəticəsi barədə ictimaiyyətə əlavə məlumat veriləcək.

Nazirlikdən “əsgər kartı” ilə bağlı açıqlama

Azərbaycanda əsgərlərə verilən maaş bank kartları ilə ödəniləcək.

Modern.az-ın məlumatına görə, Müdafiə Nazirliyi məsələ ilə bağlı açıqlama verib.

Qeyd edilib ki, hazırda Azərbaycanda əsgərlərə maaşları kartla verilir.

Bildirilir ki, Azərbaycan Ordusunun şəxsi heyətinin xidmət şəraitinin daha da yaxşılaşdırılması istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər davam edir: “Tədbirlər çərçivəsində bütün müddətli həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçularının “əsgər kartı” ilə təmin olunması planlı şəkildə yerinə yetirilib. Bununla da əsgərlərin aylıq məvaciblərini vaxtında, rahat və şəffaf şəkildə əldə etmələrinə nail olunub”.

Ölkədə grip əleyhinə peyvənd genişlənir

Payız-qış mövsümünün başlanması ilə əlaqədar ölkə ərazisində kəskin respirator virus infeksiyalarının, habelə qripin yayılmasının qarşısının alınması məqsədilə ənənəvi profilaktik və əks epidemik tədbirlər həyata keçirilir.

8 oktyabrın 2 noyabrədək TƏBİB-in tabeliyində olan tibb müəssisələrində ümumilikdə 16 562 nəfər grip əleyhinə peyvənd olunub. Bu barədə Modern.az-ın sorğusuna cavab olaraq TƏBİB-dən məlumat verilib.

Bildirilib ki, onlardan 0-17 yaş aralığı 2 352 nəfər, 18-59 yaş aralığı 11 364 nəfər, 60 yaş və yuxarı isə 2 846 nəfərdir.

“Qeyd edək ki, Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən ölkəyə gətirilən yüksək keyfiyyətli grip əleyhinə peyvəndlər Fransa istehsalı olan “Sanofi Pasteur” şirkətinə məxsusdur. Grip əleyhinə peyvənd olunmaq istəyən vətəndaşlar regionlar üzrə rayon mərkəzi xəstəxanalarına, Bakı şəhəri üzrə isə ambulator-poliklinik xidmət göstərən ilkin səhiyyə müəssisələrinə müraciət edə bilər.

Payız-qış mövsümünün başlanması ilə əlaqədar ölkə ərazisində kəskin respirator virus infeksiyalarının, habelə qripin yayılmasının qarşısının alınması məqsədilə ənənəvi profilaktik və əks epidemik tədbirlər həyata keçirilir”, - məlumatda deyilir.

Əlavə olaraq qurumdan verilən məlumata görə, peyvəndlənmə könüllülük prinsipi əsasında aparılır.

Bu ay Ağdam şəhərinə ilk köç olacaq

Bu ay keçmiş məcburi köçkünlərin Ağdam şəhərinə ilk köçü baş tutacaq. Modern.az-a açıqlamasında Milli Məclisin Ağdamı təmsil edən deputatı Aqil Abbas bildirib ki, şəhərdə on minlərlə sakinin yaşaması üçün artıq hər bir sosial şərait yaradılıb.

Deputat qeyd edib ki, rayonda artıq tikinti işləri başa çatdırılıb və bundan sonra da quruculuq işləri daimi proses kimi aparılacaq:

“Yaşayış binaları hazırdır. Özüm də orada olub, yenidənqurma işlərini görmüşəm. İlk köç xeyirli-ugurlu olsun”.

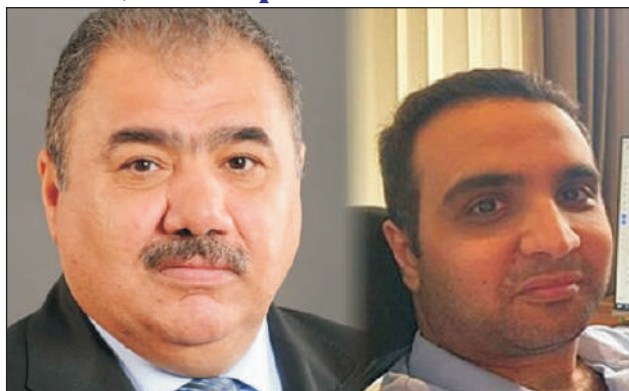
A.Abbasov bildirib ki, əhəlin yerləşdirilməsi ilin sonunadək davam etdiriləcək. O qeyd edib ki, Ağdam yüz min əhalisi olan böyük şəhər olacaq: “50 metrədən çox eni olan çoxzolaqlı küçə və prospektlər gələcək layihələrdən xəbər verir. Hazırda Ağdam-

da yeddi zavod fəaliyyət göstərir. Başqa zavodların tikintisi də plandadır. İctimai-iaşə obyektlərinin istifadəyə verilməsi geniş iş imkanları yaradacaq”.

Milli Məclisin üzvü qeyd edib ki, rayonda təsərrüfatın müxtəlif sahələri ilə məşğul olmaq üçün geniş imkanlar var.

Xatırladaq ki, Ağdam şəhəri noyabrın 20-də işğaldan azad edilib.

Arif Alışanovun qohumuna hökm oxundu

İnvestisiya fəaliyyəti ilə məşğul olan platformada valyuta alqı-satqısı həyata keçirməklə gəlir əldə etmək istəyən üç nəfərin külli miqdarda pulunu ələ keçirməkdə təqsirləndirilən Nizami Alışanov cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi yekunlaşıb.

APA xəbər verir ki, dünən Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində hakim Ayten Əliyevanın sədrliyi ilə keçirilən prosesdə təqsirləndirilən son söz deyib. O, media nümayəndələrinə prosesi ədalətli və obyektiv işıqlandırdıqları üçün təşəkkür edib. Təqsirləndirilən şəxs özünü təqsirli bilməyib və məhkəmədən bəraət istəyib.

Daha sonra məhkəmənin hökmü elan edilib. Hökmə əsasən, təqsirləndirilən Nizami Alışan 10 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

Qeyd edək ki, iş üzrə zərərçəkən qismində 3 nəfər - Zeynal Mütəllib oğlu Usubov, Babək Məhəmməd oğlu Məmmədov və Yadigar Şibi oğlu İsmailov tanınıb.

İttihama görə, təqsirləndirilən Nizami Alışan özünü səhm və valyuta alqı-satqısı ilə məşğul olan mütəxəssis kimi təqdim edib. O, Babək Məmmədovun 1 milyon 300 min, Zeynal Usubovun 945 min, Yadigar İsmailovun isə 200 min dollar pulunu ələ keçirib.

Zərərçəkmişlərə dəyən ümumi ziyan 2 milyon 445 min dollar (4 milyon 156 min 500 AZN) təşkil edir.

Ona Cinayət Məcəlləsinin 178.4-cü (dələduzluq - xüsusilə külli miqdarda ziyan vurmaqla törədildikdə) maddəsi ilə də ittiham irəli sürülüb.

Nizami Alışan AzTV-nin keçmiş sədri Arif Alışanovun qardaşı oğlu, hazırda ABŞ-də yaşayan müğənni Elariz Məmmədovun kürekəndir.

Babək Məmmədov “Aztelecom” MMC-nin sabiq direktoru Məhəmməd Məmmədovun oğludur.

Göygöldə dəhşətli qəza: 2 ölü

Göygöldə 2 nəfərin ölümü, 2 nəfərin isə ağır yaralanması ilə nəticələnən yol qəzasına düşmüş avtomobil duracaqda yarıb. APA-nın yerli bürosunun məlumatına görə, hadisə Şəmkir rayonunda qeydə alınıb.

Belə ki, Bakı-Qazax magistral yolunun Göygöl rayonu ərazisindən keçən hissəsində idarəetmədən çıxaraq dəmir arakəsməyə, daha sonra isə yolun kənarına aşan avtomobil Şəmkir rayonunda yerləşən duracağa gətirildikdən sonra yarıb.

Dərhal hadisə yerinə FHN Dövlət Yanğından Mühafizə Xidmətinin Şəmkir Rayon Dövlət Yanğından Mühafizə Hissəsinin yanğınsöndürən maşınları və canlı qüvvəsi cəlb edilib. Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Teatra gedənlərin sayı açıqlandı

Azərbaycanda teatr, muzey və kitabxanalara gedənlərin sayı açıqlanıb. Modern.az-ın Dövlət Statistika Komitəsindən əldə etdiyi məlumata görə, hazırda ölkədə 29 peşəkar teatr fəaliyyət göstərir. Teatra gedənlərin sayına gəlinə, Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, bu, 419 100 nəfər təşkil edir.

Muzeylərin də sayı açıqlanıb - ölkədə 243 muzey fəaliyyət göstərir. Muzeylərə gedənlər 2 687 800 nəfər təşkil edib.

Hazırda Azərbaycanda 2914 kütləvi kitabxana var. Bunlardan 412-si şəhər yerində, 2502-si kənd yerində yerləşir. Kitabxanaların oxucu sayı 2 669 min nəfər təşkil edir. Bunlardan 1 721 min nəfər şəhər yerlərinin, 948 min nəfər kənd yerlərinin payına düşür.

Avtomobildən oğurluq etdi, yaxalandı

Sabunçu rayonunda nəqliyyat vasitəsindən oğurluq edilib. Modern.az xəbər verir ki, bu barədə DİN məlumat yayıb.

Bildirilib ki, zərərçəkən polisə müraciət edərək “Changan” markalı avtomobilindən pul vəsaitinin nəmənəm şəxs tərəfindən tələndirildiyini bildirib.

Sabunçu RPİ 14-cü Polis Şöbəsi əməkdaşlarının keçirdikləri tədbirlərlə əməli törətməkdə şübhəli bilinən 45 yaşlı R.Zeylanov müəyyən olunaraq saxlanılıb. Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Mehdiyevin "çevrilmiş komandası" ifşa olunur - yeni həbslər, şok adlar

Sabiq PA rəhbərinin köməkçisi dövlətə xəyanət ittihamı ilə istintaqa cəlb edildi - prosesin genişlənəcəyi qaçılmazdır

Noyabrın 4-də sabiq PA rəhbəri Ramiz Mehdiyevin ayağına qandal vurulmaqla ev dustaqlığına göndərilməsinin 20-ci günü tamamlanır. Ötən günlər ərzində onun klanına qarşı aparılan istintaq prosesi yeni mərhələyə daxil olub. Uzun illər dövlətin müxtəlif strukturlarında gizli şəbəkə kimi fəaliyyət göstərmiş bu qrupun üzvlərinə qarşı həm kadr, həm maliyyə, həm də hüquqi istiqamətlərdə ciddi addımlar atılır. Musavat.com-un əldə etdiyi məlumatlara görə, istintaq artıq Ramiz Mehdiyevin yaxın çevrəsinə əhatə edən bir sıra işlər üzrə real nəticələr əldə edib. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasında baş vermiş mənimşəmə hallarının araşdırılması sürətlə davam edir. Xüsusilə AMEA-nın təsərrüfat və təchizat işlərinə rəhbərlik etmiş Elton Məmmədovun mənimşəmədiyi 3 milyon manatın dövlətə qaytarılması faktı istintaqın Ramiz Mehdiyev ətrafında toplanmış maliyyə resurslarını dövlətə qaytarmaq istiqamətində planlı fəaliyyət apardığını açıq göstərir.

Rüşvət alan məşəbəyi həbs olundu

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi yanında Məşələrin İnkişafı Xidmətinin 5 saylı Regional Məşə Təsərrüfatı Mərkəzinin Hil məşəbəyliyi məşə gözetçisi Zahid Abuyevin qanunsuz əməllərinə dair çoxsaylı vətəndaş şikayəti əsasında Qusar Rayon Prokurorluğunda cinayət işi başlanaraq ibtidai istintaq aparılır.

Bu barədə Modern.az-a Baş Prokurorluğun mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

Həyata keçirilmiş çoxsaylı istintaq hərəkətləri nəticəsində Zahid Abuyevin 2016-cı ildən 2025-ci ilin aprel ayınadək Hil məşəbəyliyi məşə gözetçisi vəzifəsində işlədiyi müddətdə öz qulluq səlahiyyətlərindən sui-istifadə edərək, vəzifə səlahiyyətlərini aşmaqla Qusar rayonunun Kirig, Cibir və Ləcət kəndlərinin 40-a yaxın sakininin qanun pozuntuları barədə məşəbəyliyə və ya aidliyyəti qurumlara məlumat verməməsi müqabilində hədə-qorxu yolu ilə onlardan dəfələrlə müxtəlif məbləğlərdə pul vəsaitləri və digər maddi nemətlər almasına dair əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Toplanmış sübutlar əsasında Zahid Abuyev Cinayət Məcəlləsinin 308.1 (vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə), 309.1 (vəzifə səlahiyyətlərini aşma), 311.3.2 və 311.3.4-cü (hədə-qorxu ilə təkrarən rüşvət alma) maddələri ilə təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb edilib, istintaq orqanının vəsatəti və ibtidai araşdırmaya prosesual rəhbərliyi həyata keçirən prokurorun təqdimatı əsasında Qusar Rayon Məhkəməsinin qərarı ilə barəsində həbs-qətimkan tədbiri seçilib.

Balakən Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı İslam Rzayevin həbsi klanın təsir dairəsində olan məmurlara qarşı atılmış növbəti addım kimi qiymətləndirilir. Uzun illər Ramiz Mehdiyevin çevrəsi ilə sıx əlaqədə olan İslam Rzayev, təyinat və himayə sistemində mühüm fiqurlardan biri olub. Müşahidəçilər hesab edirlər ki, bu istintaq dalğası yalnız AMEA və Balakənle məhdudlaşmır; klanın iqtisadi dayaqlarını tamamilə çökdürmək və dövlət resurslarını geri qaytarmaq məqsədini güdür.

Ramiz Mehdiyevin həyat yoldaşı Qalina Mehdiyeva ali təhsil müəssisəsindəki vəzifəsindən uzaqlaşdırılıb. Bundan əvvəl də onun istintaqa dəvət olunması xəbərləri yayılmışdı. Bu addımlar Ramiz Mehdiyev ailəsinin dövlət strukturlarında illərlə qorunan nüfuz dairəsinin sarsıldığını göstərir. Ən çox diqqət çəkən isə Ramiz Mehdiyevin oğlu, Fövqəladə Hallar Nazirinin müavini Teymur Mehdiyevin fəaliyyətsizliyidir. Son günlər o, vətəndaş qəbullarına qatılmayıb, qəbulu əvəzinə polkovnik Riyad Muğanlinski həyata keçirir. Siyasi müşahidəçilər hesab edirlər ki, bu addım klanın dövlət strukturlarındakı son dayaqlarının da çöküşünü simvolizə edir.

AMEA katibliyinin keçmiş rəisi, Prezident Administrasiyasının sabiq əməkdaşı Eldar Əmirov Ramiz Mehdiyev işi çərçivəsində həbs edilib. Səbəylə Rayon Məhkəməsi onu 4 ay müddətinə həbs-qətimkan tədbiri ilə saxlayıb. Eldar Əmirov dövlətə xəyanət, dövlət çevrilişinə cəhdə ittiham olunur.

Qeyd edək ki, Eldar Əmirov Ramiz Mehdiyev Prezident Administrasiyasının rəhbəri olduğu vaxt onun köməkçisi olub. Eldar Əmirov uzun illər Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasında (AMEA) müxtəlif vəzifələrdə çalışıb. O, siyasi elmlər üzrə fəlsəfə dok-

torudur və uzun müddət Ramiz Mehdiyevin ən yaxın çevrəsində yer alıb.

2019-cu ildə Ramiz Mehdiyev AMEA prezidenti təyin edildikdən sonra Eldar Əmirov akademiyanın strukturunda əsas fiqurlardan birinə çevrilib. Mətbuatda o, "AMEA-nın de-fakto rəhbəri", "Mehdiyevin sağ əli" kimi təqdim olunurdu.

Əmirovun kadr siyasətinə və institutdaxili proseslərə ciddi təsir göstərdiyi, bir çox hallarda qərarların məhz onun vasitəsilə icra edildiyi iddia edilir.

Məlumatla görə, Eldar Əmirov barəsində Daxili İşlər

Nazirliyinə daxil olan çoxsaylı şikayətlər əsasında araşdırma aparılıb. İddialara əsasən, o, AMEA-da vəzifələrin verilməsi və digər inzibati məsələlərdə "maddi maraqlar" müqabilində qərarlar çıxarıb.

Hazırda onun fəaliyyəti ilə bağlı istintaq aparılır və araşdırmalar davam edir.

Mətbuatda Eldar Əmirovun "AMEA-nın kölgə rəhbəri" kimi tanınan Ramiz Mehdiyevin prezidentliyi dövründə AMEA-nın idarəçiliyində əsas söz sahibi olduğu vurğulanır. O, elmi idarəetmə sistemini öz nəzarətində saxlayan, kadr təyinatlarında həlledici rol oynayan şəxs kimi təqdim olunurdu.

Onun həbsi ilə bağlı xəbərlər AMEA-nın son illərdəki idarəçilik modelini və oradakı şəxsi maraqlar sistemini yenidən gündəmə gətirib.

Bundan əlavə, Elton Məmmədov da istintaqa cəlb olunub. Baş Prokurorluq bildirir ki, Elton Məmmədov tərəfindən mənimşəməmiş 3 milyon manat dövlət büdcəsinə tam şəkildə qaytarılıb, həmçinin mediada yayılan yanlış açıqlamalarla bağlı ona xəbərdarlıq edilib.

SOCAR-ın sabiq vitse-prezidenti Mikayıl İsmaylov isə uzun illər Ramiz Mehdiyevin himayəsi altında fəaliyyət göstərən. Dövlət Neft Şirkətinin iri layihələrindən əldə edilən vəsaitlərin böyük hissəsi klanla və şəxsi şəbəkəsinə yönəldirilib. Məlumatlara görə, Mikayıl İsmaylovun xaricdəki daşınmaz əmlak imperiyası ifşa olunub.

Şabran rayonundan olan sahibkar Mansur İbrahimov deyir ki, Ramiz Mehdiyev və qohumları, o cümlədən kürəkəni İlham Əliyev oğlu Əliyev vəzifədə olarkən onun qiyməti milyonlarla manat olan əmlakları tezəyiq göstər-məklə, aldadaaraq əlindən alıblar.

Mansur İbrahimov bildirib

Başçının ətrafı həbsdə, özü azadlıqda

Baş Prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin Qaradağ Rayon İcra Hakimiyyətində həyata keçirdiyi əməliyyat ölkə mediasında geniş rezonans doğurdu. Aparılan yoxlamalar nəticəsində icra başçısının müavini və bir neçə yüksək vəzifəli şəxs saxlanılıb. Amma uzun illərdir Qaradağa rəhbərlik edən Süleyman Mikayılov hələ də vəzifəsində qalır. Bu, ictimaiyyətdə suallar doğurur: başçı baş verənlərdən xəbərsiz idimi, yoxsa onu qoruyan bir qüvvə var?

Süleyman Mikayılov 2010-cu ildən Qaradağ Rayon İcra Hakimiyyətinə rəhbərlik edir. Uzun illər ərzində onun qurduğu sxem üzrə rayon ərazisində qeyri-qanuni yığımlar gerçəkləşib. Bu sistemdə maliyyə və təsərrüfat səlahiyyətləri əsasən müavinlər və şöbə müdirləri arasında bölünüb. Aparılan əməliyyat zamanı saxlanılan şəxslər arasında icra başçısının müavini Nadir Yəddulla oğlu Muradov, təsərrüfat şöbəsinin müdiri Əvəzi Qafar Abdullayev, icra başçısının köməkçisi Rəşad Həsən oğlu Umudov, mütəxəssis Rəşad Sərdar oğlu Nadirli və Çeyildag üzrə icra nümayəndəsinin müavini İsa Tofiq oğlu Şəmsiyev də var. Mediada yayılan şikayətlər göstərir ki, Qaradağda vətəndaşlar və sahibkarlar icra hakimiyyətinin "qara kassa"sına ödəniş etməyə məcbur olublar. Hüquqi sənədləri tam olan müraciətlər süni gecikdirilir və yalnız əlavə ödəniş təqdim edildikdə məsələlər həll olunur. Hətta 2-ci qrup əlillərin torpaq sahəsi əldə etməsi belə "qara kassa"-nın təsiri altında gecikdirilib. Sahibkarlar bildirirlər ki, bezi əmlaklar icra başçısının yaxınları və müavinləri tərəfindən, sürücülər vəsaitlə idarə olunur və satılır. Bu korrupsiya sxemi birbaşa Süleyman Mikayılovun təsir və nəzarəti altında işləyib. Onun müavinləri və şöbə müdirləri maliyyə və təsərrüfat əməliyyatlarını koordinasiya edib, nümayəndə müavinləri və mütəxəssislər isə vətəndaş müraciətlərini süzgecdən keçirib. Nəticədə "şirənlik" verənlər istədiklərini əldə edib, hüquqlar isə ikinci plana keçib.

Hələ 2022-ci ildə Qaradağ RİH-in başçısı Süleyman Mikayılovun vəzifəsindən azad olunacağı gözlənilirdi. Bunun səbəbi vətəndaşların etirazı və çoxsaylı şikayətlər idi. İcra başçısı vəzifəsindən istifadə edərək torpaqları kütləvi şəkildə zəbt edib, müxtəlif yerlərdə dəyəri milyonlarla ölçülən restoranlar, otellər və ictimai işə obyektləri inşa etdirib. Başçının sərvətinin ümumi məbləğinin 100 milyonları keçdiyi deyilir. Bütün bu faktlar Qaradağ RİH-in başçısı üçün həbsin qaçılmaz olduğunu göstərir, ictimaiyyət isə bu hadisəni icra başçılarının yeni həbs dalğasının başlanğıcı kimi qiymətləndirir. Mətbuatda "çakır" ləqəbli Qaradağ RİH-in başçısının adı həmişə neqativ işlər, rüşvət və korrupsiya halları ilə xatırlanıb.

■ **E.MƏMMƏDƏLİYEV,**
"Yeni Müsavat"

ki, Quba, Xaçmaz və Şabran rayonlarında böyük ərazilər və mülklər Ramiz Mehdiyevin qohumları tərəfindən zəbt olunub. O, konkret faktlar təqdim edib. Bildirib ki, 2006-cı ildə təsis etdiyi "Turaz" MMC və "Dostluq-MK" MMC-ni, həmçinin 100 hektara yaxın torpaq sahələrini Ramiz Mehdiyevin kürəkəni İlham Əliyev və qohumları ələ keçirib. 3 milyon manat dəyərində alqı-satqı müqaviləsi formal olaraq rəsmiləşdirilsə də, faktiki ödəniş edilməyib. Sahibkarın hüquqları məhkəmələrdə də müdafiə olunmayıb, hakimlər klanın təsirindən çıxış edərək xeyrinə qərar çıxarmayıblar.

"Mən möhtərəm cənab Prezident İlham Əliyevin kənd təsərrüfatı ilə bağlı tədbirlərinə 10 il ardıcıl dövlətli sahibkarlardan olmuşam. Möhtərəm cənab Prezidentimizin fındıq bağlarının salınması ilə bağlı biz sahibkarlara çağırışı ilə Şabrand 12 hektar fındıq bağ-

ğı Ramiz Mehdiyevin şəxsən əraziyə gəlməsi və tapşırıq verməsi ilə yerlə bir edildi, əkdirmə ağaclar məhv olundu", - Mansur İbrahimov ölkə rəhbərliyinə müraciətində yazıb.

Sahibkar əlavə edib ki, Ramiz Mehdiyevin adamları yalnız onun deyil, bölgədəki digər sahibkarların da əmlaklarını ələ keçirib. Ramiz Mehdiyevin kürəkəninə də bu və digər qanunsuz, cinayətə bərabər əməllərinə görə istintaqa cəlb olunacağı gözlənilir.

Hazırkı proseslər göstərir ki, istintaq orqanları Ramiz Mehdiyev şəbəkəsinin illərlə dövlət resurslarını mənimşəmə mexanizmini tam ifşa etməyə və həmin vəsaitləri geri qaytarmağa yönəlib. Dövlət strukturlarında illərlə qorunan nüfuz dairələrinin dağıdılması və maliyyə mənimşəmələrinin üzə çıxarılması prosesi vətəndaş cəmiyyətinə açıq mesaj verir ki, heç bir yüksək vəzifəli şəxs qanundan kənarda deyil.

■ **E.MƏMMƏDƏLİYEV,**
"Yeni Müsavat"

Prezident Göyçə gölündən danışdı: "Xəritəyə baxın!"

Dövlət başçısı AMEA-nın 80 illik yubiley yığıncağında mühüm mesajlar və tapşırıqlar verdi

Noyabrın 3-də Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının 80 illik yubileyinə həsr olunmuş yığıncaq keçirilib. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tədbirdə iştirak edib.

"Yeni Müsavat" xəbər verir ki, ölkə başçısı Milli Elmlər Akademiyasının 80 illik yubileyi münasibətilə alimlərə təbriklərini çatdırıb. Ölkə başçısı diqqətə çatdırıb ki, müstəqillik illərində yaşanan çətinliklərə baxmayaraq, akademiyanın işinə, qorunmasına, alimlərin fəaliyyətinə vəsait ayrılırdı: "Təbii ki, illər keçdikcə, Azərbaycan inkişaf etdikcə bu vəsait daha böyük həcmdə ayrılır. Son on il ərzində Azərbaycan elminə ayrılan vəsait iki dəfədən çox artmışdır. Son 10 il bizim üçün inkişaf və zəfərlərlə zəngin illər olmuşdur. Əsas vəzifə-torpaqlarımızın azad edilməsi, ərazi bütövlüyümüzün bərpası, suverenliyimizin bərpası layiqincə təmin edilməlidir. Azərbaycan tamamilə yeni vəziyyətdə yaşayır və əlbəttə ki, öz addımlarımızı dəyişən dünyada gedən proseslərə həm uyğunlaşdırmalıyıq, həm də ki, bir çox təşəbbüslər irəli sürməliyik. Bu gün sirr deyil ki, hər bir ölkənin inkişafını, eyni zamanda təhlükəsizliyini o ölkənin texnoloji imkanları şərtləndirir. Bu gün biz bunu iqtisadi inkişafda görürük, yeni texnologiyaların tətbiqində görürük, yeni müharibələrdə görürük. Ona görə texnoloji inkişaf bizim üçün əsas prioritet olmalıdır və əlbəttə, burada Azərbaycan alimlərinin üzərinə böyük vəzifə düşür. Təbii ki, Azərbaycan dövlətinin üzərinə böyük vəzifə düşür ki, biz bu texnoloji inkişafı bütün sahələrdə tətbiq edək və beləliklə, bizim inkişafımız dayanıqlı olsun. Süni intellekt. On il bundan əvvəl bu barədə heç kim heç nə danışmırdı. Bu gün artıq bu, ölkələrin gələ-

cək inkişafının ayrılmaz hissəsidir. Biz burada geri qalmamalıyıq. Ona görə dövlət lazımı addımları atır".

Prezident kibertəhlükəsizlik barədə danışarkən bildirib ki, Azərbaycanı maksimum dərəcədə qoruya biləcək üçün beynəlxalq tərəfdaşlarla, bu sahədə böyük təcrübəyə malik olan şirkətlərlə çox geniş proqramlar üzərində işləyir.

Ölkə başçısı bildirib ki, yeni sahələr arasında əsas yerdə bərpaolunan enerji növlərinin yaradılmasıdır:

"Burada da Azərbaycan ön sıralardadır. Bu gün Azərbaycanda icra edilən bərpaolunan enerji layihələri çox genişmiqyaslıdır. 2030-cu ilə qədər Günəş, külək və su elektrik stansiyalarının generasiya gücü 6 min meqavata çatmalıdır. Azərbaycan alimlərini burada da fəal olmağa dəvət edirəm. Geoloji kəşfiyyat işləri xüsusilə Qarabağda və Şərqi Zəngəzurdə çox böyük əhəmiyyət kəsb edir. Mənim göstərişimlə artıq bir neçə aydır ki, Qarabağda və Şərqi Zəngəzurdə böyük geoloji işlər aparılır. Azərbaycan alimlərini bu işlərə dəvət edirəm, dövlət strukturlarına da göstəriş verirəm. Hesab edirəm ki, yaxın bir neçə ay ərzində bizə çox yaxşı xəbərlər gələcək".

Ölkə başçısı Ermənistan, eləcə də erməni diasporu tərəfindən uzun illər ərzində Azərbaycan tarixinin təhrif edilməsindən də bəhs edib: "Təkcə onu demək kifayətdir ki, bizim hüduqlarımızın o tayında hər istiqamət üzrə Azərbaycan əhalisi yaşayır. Ermənistanda da

yaşayıb, amma oradan qovulub. Amma əminəm ki, yenə də yaşayacaq. Azərbaycanlıların indiki Ermənistana qayıtması Ermənistan xalqını və dövlətini qorxutmamalıdır. Mən bunu artıq bir müddət bundan əvvəl demişəm. Biz öz tarixi torpaqlarımıza qayıtmalıyıq, tanklarla yox, avtomobillərlə qayıtmalıyıq. Təkcə XX əsrin əvvəllərində çar Rusiyası tərəfindən dərc edilmiş xəritələrə baxmaq kifayətdir hər kəs görsün ki, indiki Ermənistan ərazisində toponimlərin mütləq əksəriyyəti Azərbaycan mənşəlidir. O xəritələri biz tərtib etməmişik ki, kimsə desin biz burada saxta karlıq eləyirik. Bunu çar Rusiyası edib. Həmin o çar Rusiyası ki, vaxtilə erməniləri İrandan və Şərqi Anadoludan gətirərək bizim Qarabağ torpağında yerləşdirib ki, burada etnik və dini tərkib dəyişsin. Yeni bu xəritələr tamamilə tarixi həqiqətə əsaslanan xəritələrdir. Ona görə biz bunu təbliğ etməliyik, tədqiq etməliyik.

Azərbaycan dili haqqında danışan prezident narahatlığını dilə gətirib. O, çıxışını Zəfər paradı barədə fikirlərlə yekunlaşdırıb: "Bir neçə gündən sonra biz tarixi Zəfəri-mizin beş illiyini qeyd edəcəyik. Hərbi parad təşkil ediləcək. Azadlıq meydanında hərbi paradın keçirilməsi böyük hadisədir, qürurverici hadisədir. Azərbaycan xalqı bu Şanlı Zəfərlə bundan sonra əbədi fəxr edəcək. Mən sizi, bütün Azərbaycan xalqını həm Milli Elmlər Akademiyasının 80 illiyi münasibətilə, həm də qarşıdan gələn Zəfər Günü və Bayraq Günü münasibətilə təbrik edirəm. Sizə cansağlığı, uğurlar arzulayıram. Sağ olun".

✎ **Nigar HƏSƏNLİ,**
"Yeni Müsavat"

Zəfər həftəsi başladı - paradda görəcəyimiz yeni silahlar

Müzəffər Ordu postmüharibə dövründə diplomatik qələbənin təminatçısı rolunu oynayır

Paytaxtda 8 Noyabr - Zəfər Günü münasibətilə keçiriləcək möhtəşəm hərbi paradın hazırlıqları yekunlaşmaq üzrədir. Beş il öncə - 2020-ci ilin həmin bu günündə Azərbaycan Ordusu 30 illik işğala son qoyaraq, xalqımızın ən böyük arzusunu - torpaqların azadlığını və suverenliyin bərpasını gerçəyə çevirdi. Bu il isə həmin tarixi qələbənin 5 illiyi münasibətilə keçiriləcək parad təkcə hərbi güc nümayişi deyil, həm də xalqın birliyin, dövlətin qüdrətinin və qalib millət ruhunun bayramıdır. Bakı bu günlərdə bir daha tarixi hadisəyə şahidlik etməyə hazırlaşır. Azadlığın, zəfərin və milli qürurun rəmzinə çevrilmiş 8 Noyabr günü dünyanın diqqəti yenidən Azərbaycanın hərbi qüdrətinə yönələcək. Cəmi bir neçə gün sonra Azadlıq meydanında baş tutacaq parad zamanı Azərbaycan Ordusu son illərdə əldə etdiyi yenilikləri, modern silah arsenalını və texnoloji gücünü nümayiş etdirəcək. Məlumatla görə, builki paradın qardaş Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın da iştirakı gözlənilir. Bu fakt özü belə Zəfər Günü'nün yalnız Azərbaycanın deyil, həm də Türk dünyasının ortaq qüruruna çevrildiyini göstərir. Builki paradın həm məzmununa, həm də simvolikasına görə əvvəlkilərdən çox fərqli olacağı artıq bəllidir. Çünki bu dəfə meydana yalnız qalib Ordunun addımları deyil, həm də sülhün və sabitliyin qalibi olan Azərbaycanın diplomatik iradəsi əks olunacaq.

Bes bu möhtəşəm tədbirdə hansı yeni silah sistemləri nümayiş etdiriləcək? Paradda dünyaya göstəriləcək əsas mesaj nə olacaq?

Hərbi ekspert Emin Həsənlı "Yeni Müsavat"a deyib ki, dünya Azərbaycan Ordusunun gücünü 44 günlük müharibədə gördü: "Paradda iştirak edən hərbiçilərin bir çoxu Vətən müharibəsinin iştirakçılarıdır. Bunun həm mənəvi, həm də psixoloji baxımdan əhəmiyyəti çox böyükdür". Onun sözlərinə görə, son illər Azərbaycan dünyanın qabaqcıl ölkələrindən silahlar idxal etməklə yanaşı, artıq öz hərbi sənayesini də inkişaf etdirib. Ekspert qeyd edib ki, Ordunun hazırlıq səviyyəsi bir daha dünyaya nümayiş etdiriləcək: "Regionda sülhün qorunması, qardaş ölkələrlə keçirilən birgə təlimlər də Azərbaycan Ordusunun gücünü artıran əsas amillərdəndir. Bunun qələbə baxımından çox böyük əhəmiyyəti var.

Azərbaycan xalqı ilə ordunun

həmrəyliyi həm mənəvi, həm

də mesaj baxımından mühüm

göstəricidir. Hesab edirəm ki,

bu parad bir daha ordumuzun

malik olduğu gücü, müasir sil-

ahlarla təchizat səviyyəsini

və peşəkarlığını dünyaya nü-

mayiş etdirəcək".

Siyasi şərhçi Asif Nərimanlı isə bildirib ki, builki

parad qazanılan Zəfərin 5 il-

lik yubileyidir: "Adətən bu

periodlar həmin dövrdə görü-

lən işlərin hədəflərə çatıb-çat-

madığı məsələsini də gündə-

mə gətirir. Bu beş il ərzində

nə baş verib? Azərbaycan 44

günlük Vətən müharibəsindən

sonra qarşısına qoyduğu

hədəflərin demək olar ki, ək-

səriyyətinə nail olub. Bu, bir

növ diplomatiyada qazanılan

zəfərin də paradı hesab oluna

bilər. İndiyə qədər hərbi müs-

təvidə qalib gələn Azərbaycan

bu beş ildə diplomatiya

sahəsində də qələbə qazan-

dı. Bu beş il ərzində Azərbaycan

bir neçə strateji hədəfi

var idi. Onlardan birincisi, ərazi bütövlüyü bərpa edildikdən sonra suverenliyin tam bərpa edilməsi idi. Yeni Qarabağda, o cümlədən Xankəndidə Azərbaycanın üçrəngli bayrağının dalğalandırılması, oradakı erməni separatizminə son qoyulması və suverenliyin təmin edilməsi əsas məqsəd idi. Azərbaycan bu strateji hədəfə nail oldu və burada ordunun əməyi xüsusi önəm daşıdı".

Analitik hesab edir ki, ən mühüm hədəf isə Ermənistanla sülh prosesinin davam etdirilməsi idi: "Azərbaycanın tələbləri çərçivəsində sülh sazişinin imzalanması bu istiqamətdə əsas məqsəd olub. Bilirik ki, Azərbaycanın bu mövzuda konkret tələbləri var idi: buraya həm ATƏT-in Minsk Qrupunun fəaliyyətinin dayandırılması, həm Zəngəzur dəhlizinin açılması, həm də Ermənistan Konstitusiyasının dəyişdirilməsi məsələləri daxil idi. Vaşinqtonda keçirilən görüşlərdə bu istiqamətdə mühüm nəticələr əldə olundu. Artıq Ermənistanla sülh məsələsi demək olar ki, tamamlanmaq üzrədir. Hətta praktiki müstəvidə addımlar atılır və icra olunur. Proses artıq yekunlaşma mərhələsindədir və bu da Azərbaycanın tələbləri çərçivəsində baş verir. Beləliklə, Azərbaycan burada da əsas strateji hədəfinə nail oldu. Bütün bu hədəflərdə qalib Azərbaycan Ordusu həm strateji, həm də diplomatik müstəvidə aparılan siyasətin əsas təminatçısı rolunu oynayır".

✎ **Afaq MİRAYIQ,**
"Yeni Müsavat"

Ermenistanda Qarabağdan köçmüş şəxslərlə bağlı fəaliyyət göstərdiyini iddia edən altı qeyri-hökumət təşkilatı “əməkdaşlıq memorandumu” imzalayıb. Musavat.com xəbər verir ki, sənədin məqsədi guya “Qarabağ ermənilərinin sosial problemlərinin həlli və təhlükəsiz qayıdış hüququnun təmin edilməsi” kimi təqdim olunur.

Bu təşəbbüs gerçəkdən çox, Rusiyanın təsirində olan şəbəkələrin informasiya və siyasi manipulyasiyasıdır. Çünki artıq nə “Dağlıq Qarabağ” adlı inzibati ərazi var, nə də orada separatçı idarəetmədən əsər-əlamət qalıb. Azərbaycan suverenliyini tam bərpa edib, həmin ərazilərdə reintegrasiya prosesi dövlətin nəzarəti altında aparılır. İndi bu mövzunu “geri qayıdış” adı ilə yenidən gündəmə gətirmək - süni şəkildə gərginlik yaratmaq, Paşinyan hökumətini və Bakı ilə sülh prosesini hədəfə almaq cəhdidir.

Ermenistan rəhbərliyi də bu cür QHT təşəbbüslərinə açıq etiraz edir. Baş nazir Nikol Paşinyan və komandası bildirirlər ki, belə qurumlar “ictimai təşəbbüs” adı altında Moskva və onun xüsusi xidmət orqanları tərəfindən idarə olunur. Yeni bu kampaniyalar nə Ermenistanın dövlət siyasəti, nə də onun gələcək kursu ilə bağlıdır - əksinə, Paşinyanın Qərbə integrasiya cəhdlərinə qarşı yönəlib.

Parlamentin spikeri Alen Simonyan da bu məsələyə toxunaraq açıq şəkildə demişdi: “Qarabağdan köçən ermənilərin böyük əksəriyyəti geri qayıtmaq istəmir. Onlar üçün bu məsələ artıq bitib”. Simonyanın sözlərinə görə, həmin şəxslərin bir hissəsi artıq Ermenistanda da yaşamır - ən azı 20 mindən çoxu Avropa ölkələrinə, Rusiya və Kana-

daya köç edib.

Azərbaycan tərəfi bu istiqamətdə hər hansı müzakirənin indiki anda mənasız olduğunu dəfələrlə bəyan edib. Rəsmi Bakı vurğulayıb ki, “geri qayıdış” yalnız Azərbaycanın suveren qanunvericiliyi çərçivəsində mümkündür və bu məsələ 2023-cü ilin payızında bölgədə separatçı rejimin süqutu ilə tam bağlanıb. Hazırda Azərbaycanın reintegrasiya siyasəti yalnız öz vətəndaşlarını əhatə edir, Ermenistanın və ya Rusiyanın “təşkilatlaşdırılmış geri dönüş” cəhdlərinə isə heç bir hüquqi əsas yoxdur.

Analitiklərin fikrincə, İrəvanda QHT adı altında baş verən bu cəhdlər həm Ermenistanın daxili sabitliyinə, həm də Bakı-İrəvan sülh prosesinə yönəlməli təxribatlardır. Bu qurumların bəzilərinin maliyyə mənbələri birbaşa Rusiya kəşfiyyat strukturlarına bağlıdır və məqsəd Paşinyan hökumətini təzyiq altında saxlamaq, Cənubi Qafqazda “köhnə münaqişə ocaqlarını” yenidən qızışdırmaqdır.

Rusiya bu prosesi niyə indiyə başladı? Ermənilərin qayıdışı ortaya atılan siyasi oyundur, yoxsa nəticələri ola bilər?

Azad Vətən Partiyasının sədri Akif Nağı “Yeni Musavat”-a bildirdi ki, Qarabağdan könüllü köçən ermənilərdən həm Ermenistan daxilindəki,

Moskva “düyməyə” basdı - Xankəndinə qayıdış oyunu

Rusiya əlindən çıxmış “kartı” hər iki ölkəyə qarşı bərpa etmək istəyir

həm də xaricdəki müxtəlif qüvvələr öz maraqları üçün istifadə etməyə çalışırlar: “Azərbaycan dəfələrlə bildirib ki, həmin ermənilərə qarşı heç bir təzyiq olmayıb, onlar özləri könüllü şəkildə çıxıb gediblər. Bunu köç zamanı ermənilərin özləri də açıq şəkildə bildirirdilər. Azərbaycan dəfələrlə müraciətlər etdi ki, Azərbaycan vətəndaşı kimi qalıb burada yaşasınlar, lakin ermənilər müraciətlərə müsbət reaksiya vermədilər və köçdülər. Hətta Azərbaycan internet portal da açmışdı ki, kim Azərbaycan vətəndaşı olaraq qayıtmaq istəyirsə orada qeydiyyatdan keçsin. Lakin ermənilər geri qayıtmaq qərarlarında qaldıqlarını nümayiş etdirdilər, portala müraciət eləyən olmadı. Ermenistan hakimiyyətinin təmsilçiləri də dəfələrlə bildiriblər ki, ermənilərin geri qayıtması mümkün deyil, onlar Ermenistan cəmiyyətinə integrasiya olunmalıdır. Çünki Nikol Paşinyan və hökuməti reallığa başa düşürlər və bilirlər. İndi beş-altı QHT-nin ermənilərin geri qayıtması məsələsini gündəmə gətirmələri oyunbazlıqdır. Həmin QHT-lərin sırasında Rusiyaya və Avropadakı erməni diasporuna bağlı olanlar var. Eyni zamanda onlarbu oyunbazlığı etməklə erməni diasporundan pul qoparmağa çalışırlar. Onların Ermenistanda seçki ili öncəsi bir araya gəlməsi və “ermənilərin qıydışı” məsələsini ortalığa atmasında Rusiyadki dairələrin də sifarişi rol oynaya bilər. Həmin dairələr hesab edir ki, Rusiyanın son

şansı bu məsələni qabartmaq ola bilər ki, bunun üçün də Ermenistan daxilindəki bəzi qüvvələri hərəkətə gətirirlər və onlardan yenə də alət kimi istifadə edirlər. Qərbdəki müəyyən dairələrin də əli ola bilər. Çünki Qərbdəki erməni-pərəst dairələr Azərbaycana qarşı Qarabağdan köçmüş ermənilərin üzərindən hücum etməyə zaman-zaman cəhdlər göstərirlər”.

A.Nağı qeyd etdi ki, bu cəhdlərin heç bir nəticəsi olmayacaq:

“Ermenistan rəhbərliyi də bəyan edir ki, ermənilərin geri qayıtması mümkün deyil və qayıdış sülh prosesinə mane olar. Azərbaycanın da mövqeyi bəllidir və heç kim ermənilərin Qarabağa qayıdışı məsələsini süni şəkildə qaldırmaqla Azərbaycana təsir göstərə bilməz. Ermənilər geri qayıtmaq haqqını itiriblər. Məsələ artıq bitib”.

Böyük Azərbaycan Partiyasının sədri, deputat Elşad Musayev isə bildirdi ki, həmin QHT-lər və onlara sifariş verənlər Qarabağda ermənilərin yenidən məskunlaşdırılmasını nəzərdə tuturlar: “6 QHT-nin mövqeyi Ermenistan hökuməti tərəfindən dəstəklənmir. Amma o da çox maraqlıdır ki, arxada Rusiya xüsusi xidmət orqanları tərəfindən bu qondarma memorandum oyununa bir dəstək verildiyi hiss olunur. Rusiya hakimiyyət orqanları çalışırlar ki, gələn il keçiriləcək seçkilərdə Ermenistanda özlərinə yaxın qüvvələri hakimiyyətə gətirsinlər. Qarabağ erməniləri kartından da bunun üçün istifadə etmək niy-

yətlərinin olduğu get-gedə hiss edilir. Ermenistan hakimiyyətinə təzyiq siyasəti həyata keçirmək üçün müxtəlif üsullar həyata keçirirlər. Bu üsullardan biri də odur ki, müxtəlif QHT-ləri, media orqanlarını, siyasi təşkilatları vasitəsilə Ermenistan hakimiyyətini küncə sıxınsınlar və ölkə daxilində gərginlik yarasınlar. Kilsəni bir tərəfdən, Qarabağdan könüllü köçmüş erməniləri digər tərəfdən bu

prosesə qoşmaq və ölkədə kaos yaratmaq planı qurulub. Belə vəziyyətdə isə Rusiya hesab edir ki, öz istədiyi qüvvəni hakimiyyətə gətirə bilər. Lakin ermənilərin Qarabağa qayıtması söhbətini ortaya atmaqla heç bir nəticəyə nail ola bilməyəcəklər. Rusiya əlindən çıxmış kartı yenidən geri qaytarmaq istəyir. Ancaq artıq bu mümkün deyil”.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
“Yeni Musavat”

Ermənistan Fransadan 274 milyonluq silah alıb

2023-2024-cü illərdə Ermənistan Fransa ilə ümumi dəyəri 274,5 milyon avrodan çox olan silah müqavilələri imzalayıb.

Modern.az xəbər verir ki, bu barədə Fransanın Silahlı Qüvvələr Nazirliyinin parlamente təqdim etdiyi hesabatda bildirilir.

Sənəddə qeyd olunur ki, Ermenistan müdafiə sahəsində əməkdaşlığı şaxələndirmək məqsədilə Fransaya müraciət edib və bu çərçivədə hərbi imkanlarını gücləndirmək üçün yeni müqavilələr bağlayıb.

“Yeni avadanlıqların ixracı, hərbi təlimlərin keçirilməsi və birgə əməliyyatlar tamamilə müdafiə xarakteri daşıyır. 2023-cü ildə İrəvanda fransız müdafiə missiyasının yaradılması isə tərəflər arasında daha sıx əlaqələr qurmağa və əməkdaşlığın ən optimal formalarını müəyyənləşdirməyə imkan verir”, - deyir hesabatda bildirilir.

Fransa 2022-ci ilə qədər Ermenistana silah tədarük etməyib, lakin 2023-2024-cü illərdə quru qoşunlarının silahlanması üçün çoxsaylı müqavilələr imzalanıb. Bununla yanaşı, Ermenistanın müdafiə sənayesi üzrə bir neçə birgə layihə də müzakirə edilir.

Fransa ilə Ermenistanın hərbi tərəfdaşlığına dağlıq ərazilərdə döyüş hazırlığı üzrə təlim proqramı da daxildir.

Hesabatda o da qeyd olunur ki, Fransa Ermenistan ordusuna “Sezar” özuyeriyan haubitsaları, 15 ədəd tankəleyhinə raket və onlara aid buraxılış qurğuları verir.

II Qareginin həbsinə göstəriş verilib? - açıqlama

Bütün ermənilərin katolikosu II Qaregin və bəzi tanınmış jurnalistlərin mümkün həbsi ilə bağlı Ermenistan daxili işlər naziri Arpin Sərkisyanə sual ünvanlanıb.

Teleqraf xəbər verir ki, o, media nümayəndələri nazirə Ermenistan hökumətinin başçısı Nikol Paşinyanın bununla bağlı müvafiq göstərişinin olduğunu söyləyiblər.

Jurnalistlər bildiriblər ki, Nikol Paşinyan katolikosla yanaşı, həbs edilməli olan bəzi jurnalistlər və redaktorların adlarını hüquq-mühafizə orqanlarına təqdim edib.

“Ermenistanın siyahılarla işi yoxdur. Ermenistan hüquqi dövlətdir və proses faktlar əsasında başlanır. İstər nazir olsun, istər hökumət qanadının nümayəndəsi, istər jurnalist, istərsə də hər hansı digər vətəndaş, cinayət tərkibi varsa, əlbəttə, proses başlanacaq. Sizin qeyd etdiyiniz məlumatların heç biri reallığa uyğun gəlmir”, - Arpin Sərkisyan cavab verib.

Xəbər verdiyimiz kimi, Rusiyanın Tver vilayətində azərbaycanlı sürücü idarə etdiyi avtomobillə Rusiya Daxili İşlər Nazirliyinin Tver vilayəti üzrə İdarəsinin əməkdaşı Olqa Osipovanı vurub. Qadın vəfat edib. Rusiya mediası isə diqqəti hər yerdə baş verə bilən bu yol qəzasına deyil, hadisəni törədən şəxsin milliyyətinə fokuslayıb. Yəni “qaşınmayan yerdən qan çıxarmağa” çalışıb.

Bu mənada başlıqlarda “Azərbaycanlı miqrant” ifadəsinin təkidlə işlədilməsi, hadisənin məzmunundan çox emosional, qızıqırdıcı tonla təqdim olunması təsadüfi deyil. Son aylarda, xüsusilə Rusiya ilə Azərbaycan arasında baş verən təyyarə insidenti və diplomatik gərginlikdən sonra Kremlə yaxın media resursları miqrantlara, xüsusilə də müsəlman və azərbaycanlı icmasına qarşı aqressiv ritorika formalaşdırıb. Adı bir yol hadisəsi, bir bazar insidenti, hətta parklanma mübahisəsi belə “Azərbaycanlı miqrantın qəddarlığı” kimi təqdim edilir.

Bu günlərdə Rusiya şəhərlərindən birində cüzi bir parklanma mübahisəsi zamanı azərbaycanlı və yerli sakin arasında baş vermiş qarşıdurma buna bariz nümunədir. Hadisə bir neçə dəqiqəlik söz davası olsa da, Kremlin nəzarətindəki kanallar bunu “miqrant təhdid”, “Azərbaycanlıların aqressiviyası” kimi təqdim etdi. Hətta hüquq-mühafizə orqanlarının reaksiyası da qeyri-mütənasib oldu - sanki qarşılarında cinayətkar dəstə varmış kimi davranıldı.

Rusiya mətbuatında azərbaycanlıların adının bu şəkildə xüsusi vurğulanması, sadəcə qəzanın “etnik kontekstdə” təqdim olunması müasir informasiya faşizminin təzahürü sayıla bilər. Bu qəza bir insan faciəsidir, lakin onu milliyyət kontekstində qabartmaq artıq informasiya cinayətidir. Rusiya mətbuatı bu üsulla həm azər-

baycanlılara, həm də öz cəmiyyətinə zərbə vurur - nifrət toxunuşu səpir, multietnik dövlətin əsaslarını sarsıdır...

Rusiya KİV-də Azərbaycana qarşı kin-hikkə, şovinist yanaşma niyə bitmir? Bu ölkədə “vəhşi azərbaycanlı” obrazının sifarişçisi kimdir?

Mövzu ilə bağlı siyasi şərhçi Azər Həsərat “Yeni Müsavat”a danışdı. Siyasi şərhçinin fikrincə, Rusiya çöküş ərəfəsindədir: “Ona görə də hər gələn onun üzərinə şığıyır, hücum edir, düşünür ki, bəlkə bu yolla özünü islah edə biləcək. Lakin boşuna özlərinə əziyyət verirlər, xilas yolları yoxdur. Azərbaycanlılara və digər türklərə, müsəlmanlara qarşı bu nifrət və düşmənçilik də bundan qaynaqlanır. Yeni Rusiya və rus milləti elə bilir ki, onların problemlərinin səbəbkarı miqrantlardır, başqa millətlərdir. Halbuki dönüb özlərinə diqqətlə baxsalar görürlər ki, problemlər özlərindən qaynaqlanır.

Nədir bu problemlər? Əlbəttə ki, Rusiyanın müəyyən hissəsində, rus xalqının bəzi təbəqələrində 21-ci əsrdə bir millət kimi özünü təsdiq edə bilməməkdir. Dünyada millətlər tərəqqi edir, irəli gedir, daha müasir və mədəni olur. İnsanlar arasında xoşgörü, tolerantlıq, dostluq yüksək səviyyəyə qaldırılır, amma biz Rusiyada bunun əksini görürük, özünü də səbəbkar rus millətidir. Yəni mən səbəbi şərh edirəm, rus millətinə nifrət üçün demirəm, sadəcə, kənardan baxıb

Rusiyada “vəhşi azərbaycanlı” obrazının sifarişçisi kim?

Azər Həsərat: “Bu xislətlə çox da uzağa gedə bilməyəcəklər”

diqqətlə müşahidə edib görə bilən biri kimi deyirəm.

Əgər rus millətinə nə baş verdiyini soruşsalar, biz dostyana surətdə onlara deyirik. Biz istəmirik ki, millətlər arasında qarşıdurma, dava-dalaş, nifrət olsun. Lakin təəssüf olsun ki, rus milləti, xüsusən də bu millətin başında du-

ranlar, təbii ki, Rusiyanın rəhbərliyi, Kreml bu məsələlərə diqqət ayırmaq fikrində deyil. Onlar rus şovinizmi ilə si-lahlanıb, orta əsr təfəkkürü ilə dövlət idarə etməyə çalışırlar.

Necə ki, cənubumuzda fars mollaların rejimi İranı orta əsr təfəkkürü ilə idarə edir, qütbümüzdə isə Kreml və onun

başında duranlar Rusiya Federasiyası adlı imperativ, işğalçı dövləti orta əsr rəfəqi ilə idarə etməyə məcbur olurlar. Ona görə də ən adi hadisə baş verən kimi insanın kimliyi ön plana çıxır.

Yeri gəlmişkən, deyim ki, rusların nəinki bir çox kişiləri, hətta bir çox qadınları belə

spirtli içkidən gün ərzində ayıla bilmirlər. İndi biz deyə bilmərik ki, bütün rus milləti belədir, əlbəttə ki, yox. Amma içki içib əyləncə zamanı kimisə döyən, təhqir edənlər varsa, dünyanın hər yerindəki rusları ümumilikdə qınamaq düzgün deyil. Bu, cılız təfəkkürdən irəli gələn yanaşmadır. Təəssüf ki, Rusiyada bu cılızlıq davamlı şəkildə müşahidə edilir”.

Azər Həsərat qeyd edir ki, xüsusilə azərbaycanlılara qarşı bu cür nifrət Rusiyanın çöküşünü sürətləndirir: “Çünki Azərbaycan kiçik dövlət olmasına baxmayaraq, müstəqil respublika kimi say etibarını kiçik olsa da, dünya siyasətinə təsir göstərə bilən, dünya ictimai rəyini formalaşdırma qabiliyyətinə malik gücdür. Əgər bu addımlar onların öz ayağına atdığı güllədirsə, heç bir problem yoxdur. Yeni Rusiyanın başına nə gəlsə, öz xasiyyətindən, öz səhvlərindən gəlir. Yoxsa onlar düşmən uydurub, başqa qardaş xalqların, məsələn, ukraynalıların torpaqlarını işğal edir, yerin altını üstünə çevirib minlərlə, yüz minlərlə insanı məhv edir, kəndləri dağıdır. Bu xislətlə Rusiya çox da uzağa gedə bilməyəcək”.

✎ **Xalidə GƏRAY,**
“Yeni Müsavat”

Ermənilər sərhəddə bunkerlər tikir - nəyin hazırlığı?

Elxan Şahinoğlu: “Münaqişənin alovlanma riskinin böyük olduğunu hesab etmirəm, amma...”

Ermənistanın Tavuş vilayətində yeni hərbi aktivlik müşahidə olunur. Silahlı qüvvələrə yeni silahlar verilir, bölgədə bunkerlərin tikintisi aparılır və çox böyük, bahalı hərbi infrastruktur layihələri həyata keçirilir. Teleqraf.com xəbər verir ki, bu barədə Ermənistan İctimai Şurasının üzvü Sosi Tatikyan “Haykan Jamanak” nəşrinə açıqlamasında məlumat verib.

Onun sözlərinə görə, Ermənistan baş naziri Nikol Paşinyanla birlikdə Tavuşun Kirants qəsəbəsinə səfər edən İctimai Şura üzvləri yeni silah nümunələri və müdafiə məqsədli tikililərlə tanış olublar: “Təkcə Kirantsda aparılan işlərlə deyil, həm də Ermənistan Silahlı Qüvvələri üçün alınmış və ölkə daxilində istehsal olunan bəzi silahların nümunələri ilə tanış olduq. Çox böyük, nəhəng və baha başa gələn iş aparılır”.

O, bu işlərin “sırf Ermənistan ərazisinin müdafiəsi üçün” aparıldığını iddia edib.

Xatırladaq ki, Paşinyan oktyabrın 25-də Azərbaycanla sərhəddə yerləşən

Tavuş vilayətinin Kirants qəsəbəsinə səfər etmişdi. Maraqlıdır ki, baş nazir daha əvvəl dəfələrlə bəyan etmişdi ki, “müharibə olmayacaq” və sülh sazişinin mətni artıq parafı. Amma realıqda Ermənistan tərəfi həm silahlanmanı gücləndirir, həm də sərhəddə bunker tipli istehkamlar qurur. Bütün bunlara “müdafiə tədbirləri” adı verilməsi isə çoxsaylı suallar doğurur.

Azərbaycan Ordusunun heç bir hücum və hərbi eskalasiya planı yoxdur. Bakı açıq şəkildə sülh prosesinin sürətləndirilməsinin tərəfdarıdır. Azərbaycan artıq öz ərazi bütövlüyünü tam bərpa edib və bundan sonra Ermənistanın üzərinə düşən sonuncu öhdəliyi, sülh sazişini imzalamağı gözləyir.

Yeni Azərbaycanın öz suveren sərhədlərindən kənarda hərbi əməliyyat keçirmək

niyyəti yoxdur. Hətta bir müddət öncə Ermənistan mətbuatında yayılan “Zəngəzur güc yolu ilə açılacaq” kimi təbliğat nağılları da blef çıxdı. 8 avqustda əldə edilən razılaşmaya əsasən, kommunikasiya xəttinin “Tramp yolu” adlanan alternativ marşrutla açılması planlaşdırılır.

Bu şəraitdə Ermənistanın sərhəddə bunkerlər tikməsi haqlı olaraq suallar doğurur: Münaqişənin yenidən alov-

lanması riski varmı? Ermənistan rəhbərliyi kimdən qorxur və nəyə hazırlaşır? Bunkerlər hansı məqsədlə və hansı vəsait hesabına inşa olunur?

Erməni mətbuatında bu barədə müxtəlif iddialar səslənir. Bəzi nəşrlər bunu “daxili təhlükəsizlik tədbirləri” kimi təqdim edir, digərləri isə Tavuş bölgəsindəki istehkamların psixoloji və siyasi mesaj daşdığını yazır. Yeni Paşinyan hakimiyyəti bu yolla həm orduya, həm də cəmiyyətə “təhlükəsizlik görüntüsü” yaratmaq istəyir.

Amma əslində bu addımlar sülh prosesinə zidd və regionda etimad mühitini zədələyən davranışlardır. Ermənistan hakimiyyəti “bunker siyasəti” ilə öz qorxularını gizlətməyə çalışsa da, fakt budur ki, bu cür hərbi ritorika və istehkamlaşma siyasəti Cənubi Qafqazda gərginliyin azaldılmasına deyil, əksinə, onun dərinləşməsinə xidmət edir.

Mövzu ilə bağlı politoloq Elxan Şahinoğlu “Yeni Müsavat”a danışdı: “Münaqişənin alovlanma riskinin böyük olduğunu hesab etmirəm. Yəni ermənilər və Ermənistan böyük dərs aldı. Biz işğala son qoyduq, Ermənistan böyük zərbə aldı, həm canlı itki verdi, həm də hərbi texnikasının bir qismini ələ keçirdik, bir qismini məhv etdik. Bu, qısamüddətli dərs oldu. Uzunmüddətli təsirini demək çətin, amma ən azı 20-30 illik dərs oldu: əhali azalıb, hərbi büdcələri də gələn il üçün azaldılacaq.

Amma bu bunkerlərin tikilməsi həqiqətən də suallar doğura bilər. Bu suallara iki-tərəfli müzakirələrdə cavab verilməlidir: məqsədləri nədir, nədən ehtiyat edirlər, nədən qorxurlar? Azərbaycana hücum planı varmı? Sərhədi möhkəmləndirmək düşüncəsindədirmi? Bunları tikməklə sərhəd möhkəmlənə bilərmi? Belə söhbətlərə Ermənistan rəsmilərinin cavab verməsi yerində olardı.

Əminəm ki, Azərbaycan rəsmiləri ilə dialoq davam edir, xarici işlər nazirlikləri arasında e-mail yazışmaları da var. Bu suallar əlbəttə ki, onlara yönəldilə bilər. Ermənistan deyə bilər ki, bu, onların daxili məsələsidir, amma bunkerlərin sərhəddə tikilməsi artıq yalnız daxili məsələ deyil. Əgər hərbi büdcələri azaldılıbsa, bunkerlərin tikilməsinin maliyyələşdirilməsi necə izah ediləcək? Hansı büdcədən vəsait ayrılıb? Yəni İrəvanın rəsmi açıqlamasına ehtiyac var.

Başqa tərəfdən, ola bilər ki, bu, dezinformasiya xarakteri daşıyır. Belədirsə, məlumatın təsdiqi və izahı Ermənistandan tələb olunur”.

✎ **Xalidə GƏRAY,**
“Yeni Müsavat”

Adamsız şəhərlər

Zamin Hacıyev
 zaminhaci@gmail.com

Qabaqlar biz belə şəkil və videoları adətən Çindəki hansısa tikinti sahəsindən görürdik: ətrafda güclü tikinti gedir, göydələnlər ucalır, ortada isə balaca bir ev durur. Təxminən “Yuxarı” animasiya filmindəki vəziyyət. Ev yiyəsi ya kompensasiya azlığından, ya hansısa başqa səbəblərdən evini tikinti aparantlara satmaq istəməyib, nəticədə qalib ortalıqda. Guya mülkiyyət hüququ orada şiddətlə qorunurmuş, adamı zorla çıxarda bilməyiblər və sairə.

Açıq, internetin, mobil texnologiyaların inkişafı sayəsində artıq belə romantik əfsanələrə inanan adamlar da çox qalmamışdır. Biz bilirik ki, istər nəhəng şirkətlər olsun, istər zərərli dövlət aparatları - onların əlində kimisə dədə-baba yurdundan, sevimli evindən dərbədər etmək su içimi qədər asandır. Böyük şəhərləri alt-üst edirlər, minlərlə insan bombalar və beton, daş altında qalıb ölür, indi “Filan ölkədəki mülkiyyət hüququ” və ya “Filankəs müqavimət göstərib qalıb gəldi” tipli süjetlər azalmışdır. Elə Bakının pis təcrübəsindən bilirik - müqavimət göstərənlərin evini sadəcə yandırılar, vəssalam.

Sözləşirəm, mən elə bir dirəniş göstərən qadını Ucarda, 2003-cü ilin payızında şəxsən görmüşdüm. Onun evi Bakı-Ceyhan neft kəmərinin tikinti sahəsinə düşürdü və kəmərin operatoru bp, tikintini həyata keçirən CCIC şirkətləri həmin yaşlı qadına 128 min dollar kompensasiya təklif etmişdilər. Bu, həmin dövrdə Bakının Torqovı küçəsində 5 otaqlı əla mənzilin dəyəri idi, hələ artıq pul da qalırdı. Lakin qadın kompensasiyadan imtina etmişdi, deyirdi... rəhmətlik ərim yuxuma girib, mənə evdən çıxmağa tapşırıb. CCIC nümayəndəsi mənə demişdi ki, məcburiyyət kəməri evin altından keçirək, bina yerində qalacaq. Axırı necə oldu, açıq, bilmədim. (Bunu da yazın mənim jurnalist neqativimə).

Amma indi mövzu bu deyil. Sadəcə, Bakının qədim hissəsində, Zərgərpalan küçəsi tərəflərdə söküntü işləri aparılır və oradan yayılan bir xəbər mənə həmin “Çin evləri”ni xatırlatdı. O küçədə jurnalist Çingiz Mustafayevin evi var, qarşısındakı bəlyəf-lövheni də çoxumuz görmüşük. Çiyində kamera, məşhur pozasında təsvir edilib. “Sovetski” məhəlləsinin sökülməsi gəlib-gəlib artıq Mustafayevin evinə çatıb və şəhər rəhbərliyi həmin evin... sökülməyəcəyini bildirib.

Bəs necə olacaq? Əgər ətrafdakı bütün evlər sökül-sə, o balaca ev yaradılan parkın ortasında əndirəbədi şəkildə görünməyəcəkdimi? Sanki Mustafayev təbiəti etibarilə guşənişin, insan sevməyən, sosiopat biri imiş, gedib hamıdan aralıda özünə daxma düzəldibmiş.

Deyəsən, o ətrafda məscidi də belə saxladılar. Amma bəlkə məscid yaşayış yerindən aralıda, uzaq məsafədə pis görünür. Nə də olmasa “Allahın evi”dir. İnsan evi isə təklikdə, üstəlik, nəhəng meqapolisin içində qərribə, uyusmaz görünəcəkdir. Bəlkə onu sürüşdürmə üsulu ilə yenidən şəhərə, küçəyə yapışdıracaqlar, deyə bilmərəm.

Belə əhvalatlar bizim şəhər anlayışını düzgün başa düşmədiyimizin əlamətlərindən biridir. Şəhər insanları ilə tanınır, parkları, küçələri, binaları ilə yox. Məsələn, elə yuxarıda adını çəkdiyimiz Çində bir çox məşhur Avropa şəhərlərinin, binalarının az qala eynilə surətini düzəldiblər. Amma yetmiş dənə Eyfel tik, onun altında Mopassan qəhvə içməyəcəkse, ora Paris olmayacaq. Zərgərpalanı, “Sovetski”ni, Bakını, Azərbaycanı da şəərə, şan-şöhrətə mindirən onun insanlarıdır. İnsanları isə həm də ətraf mühit yetişdirir. Gələcəyin “Çingiz Mustafayev”inin həmin yerdə salınacaq parkda yaranacağına mənə ciddi şübhələr var.

P.S. Başlıq da Çindən götürmüşəm. Orada adam yaşımayan bütöv şəhərlər var. Tikiblər, bankrot olublar, axırda da binaları partladılar.

Kəçən həftə diplomatik korpusun üzvləri ilə birlikdə Zəngilanda olanlardan biri də Rusiyanın Azərbaycandakı səfiri Mixail Yevdokimov idi. Səfər zamanı o, Zəngəzur dəhlizi barədə danışdı.

Yevdokimov deyib: “Ermənistanın keçən yolun uzunluğu 44 kilometrdir. Rusiyanın dəmir yolu tikintisi üzrə mütəxəssisləri həmin məsafəni piyada qət ediblər. Dəmir yolu tunelləri dağıdılmadı, üçün bərpa işlərini təxminən iki ilə tamamlamaq mümkündür. Sadəcə, dəmir yolu kompleksinin yenilənməsi lazımdır”.

Diplomat qeyd edib ki, yolun kim tərəfindən və hansı üsulla bərpa olunması o qədər də önəmli deyil. Əsas məqsəd onun tezliklə istifadəyə verilməsi olmalıdır. “Bu yol təkcə Azərbaycan və Ermənistan arasında münasibətləri möhkəmləndirməyə, həm də regionda iqtisadi əlaqələrin inkişafına təkan verəcək”, - deyə Yevdokimov vurğulayıb.

İlk baxışda pozitiv və pragmatik yanaşmadır. Bəs Bakı və İrəvan bu açıqlamanı necə oxumalıdır? Doğrudanmı “yolun kim tərəfindən və hansı üsulla bərpa olunması” Rusiya üçün elə də önəmli deyil?

Məlumdur ki, Ermənistan dəmir yolu şəbəkəsi Rusiyanın nəzarətindədir. Rusiya dəhlizinin (Trump marşrutunun) qurulmasında hansı iştirak payına malik ola bilər? Paşinyan hökuməti, ABŞ buna razılıq verəmi və hansı şəkildə? Azərbaycan üçün hansı variant daha əlverişlidir?

Siyasi ekspert Züriyə Qarayeva Azərbaycandan Azərbaycana keçdi əhəmiyyətli sayır. Onun bildirdiyinə görə, bu tələbimiz təmin edildikdən sonra yerdə qalan məsələlərə Ermənistan özü cavabdehdir: “Çünki İrəvanla Vaşinqton arasında bu razılaşma əldə olunub. Ermənistan özü qərar verməlidir ki, dəhlizdə Rusiyanın iştirakı ola bilərmi, ya yox. Əslində Azərbaycan üçün mənasız keçid baxımından ciddi bir fərq yoxdur, amma global və regional yanaşmada Rusiyanın dəhlizdə olması arzuolunan hal deyil. Moskva istənilən an hansısa problemlər yarada, yaxud əngəllər ortaya çıxara bilər. Hələlik ABŞ və Ermənistanın Rusiyanı “Trump yolu”na buraxacağını gözləmirəm. Amma Trump hakimiyyətindən sonra Paşinyanın ABŞ-dən dəstəyi zəifləyərse, nəzarətin Rusiyaya, idarəçiliyin ABŞ şirkətində olması mümkündür”.

Hərbi ekspert Ramil Məmmədli hesab edir ki, Rusiya Federal Təhlükəsizlik

Mixail Yevdokimov

Rus səfirdən intriqalı Zəngəzur mesajı - Moskva qoşulsa...

Kremlin dəhlizin qurulmasında iştirak payı ola bilərmi? - ekspertlərin gözləntisi

Xidmətinin ərazidə mövcudluğu qalır. Onun fikrincə, Rusiya bu faktı söykənərək Zəngəzur koridorunda yerləşəcəyini gözləyir. Hərbi analitikin sözlərinə görə, hadisələrin gedişatından çox şey asılıdır: “Bugünlərdə Rusiya ehtimal vurdu ki, dəhlizin keçdiyi yerdə rus hərbiçiləri var. Bununla demək istədilər ki, Zəngəzur yoluna nəzarət edə bilərlər. Yəni Kreml hələ də bu strateji logistika ilə bağlı mövqeyini dəyişməyib. Məncə, geosiyasi proseslərdə dəyişikliyə ümid edir”.

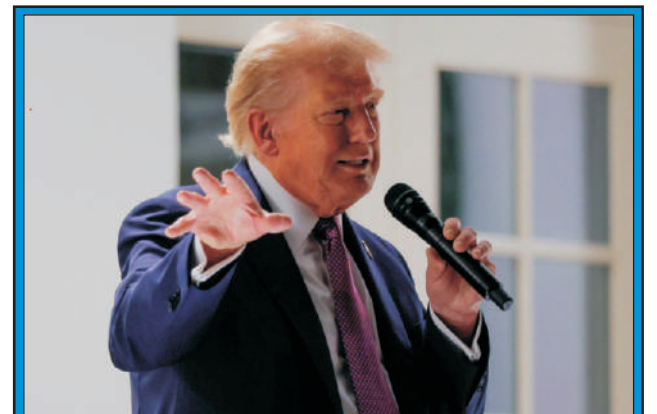
“Zəngəzur dəhlizi Avrasiyanın nəqliyyat xəritəsini dəyişmək potensialına malikdir”. Bunu **Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi - Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev** Zəngilan Konqres Mərkəzində diplomatik korpus üçün keçirilən brifinqdə bildirib.

“Biz inanırıq ki, Zəngəzur dəhlizi təkcə bizim bölgəmiz üçün deyil, həm də daha geniş Avrasiya məkanında böyük üstünlüklər yarada bilər. Bu dəhliz Avrasiyanın nəqliyyat xəritəsini dəyişmək, rifah, əməkdaşlıq və qarşılıqlı əlaqəni gücləndirmək potensialına malikdir. Bu prosesdə Cənubi Qafqaz, o cümlədən Azərbaycan xüsusi diqqət və əhəmiyyət qazanacaq. Müzakirə etdiyimiz kimi, Zəngilan əvvəllər Azərbaycanın uzaq bölgələrindən biri hesab olunurdu, lakin indi o, Şərq-Qərb və Şimal-Cənub dəhlizlərinin kəsişdiyi nöqtədə yerləşən strateji və mərkəzi bölgələrdən birinə çevrilir. Azərbaycan bu yolların tikintisi və inkişafında əsas rol oynayır, öz hissəsini mümkün qədər tez tamamlayır.

Zəngilan və digər bölgələr azad olunduqdan sonra biz Qarabağ-Şərqi Zəngəzur bölgəsində genişmiqyaslı bərpa və yenidənqurma işlərinə, o cümlədən nəqliyyat və əlaqələndirici infrastrukturun yaradılmasına başladırıq. Artıq yollar, magistralar və dəmir yolları inşa olunur. Bizim üçün bu əlaqələndirici xətlər - dəhlizlər, yollar və dəmir yolları - sadəcə tikinti yeri deyil, asfalt deyil, bu, sivilizasiyanın özüdür. Yollar minilliklər boyunca beşer tarixini dəyişib və biz əminik ki, bu gün tikdiyimiz yollar da bütün Qafqaz regionunu dəyişəcək, müxtəlif regionları birləşdirəcək, rifah və əməkdaşlıq gətirəcək. Azərbaycan bu marşrut boyunca regionun tam transformasiyasını səbirsizliklə gözləyir və bütün Cənubi Qafqaz ölkələrinin inkişafına töhfə vermək niyyətindədir. Bir daha bu səfərimizə qoşulduğunuz üçün hər birinizə təşəkkür edirəm”, - Hikmət Hacıyev qeyd edib.

Qeyd edək ki, 8 avqust 2025-ci ildə Ağ Evdə ABŞ Prezidenti Donald Tramp, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyan arasında 3 tərəfli sülh memorandumu imzalanıb. Həmin mərasimdə Donald Tramp Zəngəzur dəhlizindən də danışaraq, ABŞ-nin Ermənistanla 99 illik müqavilə imzaladığını və bu müqavilənin daha 99 il uzadılacağını bildirib. Həmçinin Donald Tramp ABŞ şirkətlərinin bu bölgəni inkişaf etdirəcəyini və çoxlu pul xərcləyəcəyini bildirib.

□ **Emil SALAMOĞLU,**
 “Yeni Müsavat”

Trampdan seçki qərarı

ABŞ Prezidenti Donald Tramp üçüncü prezidentlik müddətinə namizədliyini irəli sürməyi düşünmür. Teleqraf xəbər verir ki, bu barədə o, CBS telekanalına müsahibəsində bildirib.

Bununla belə, Trampın sözlərinə görə, çoxları onun bunu etməsini istəyir.

ABŞ Prezidenti qeyd edib ki, Respublikacılar arasında Demokratlardan fərqli olaraq, prezidentliyə çoxlu iddialar var. Tramp onların arasında ABŞ vitse-prezidenti Ceyms Devid Vens və dövlət katibi Marko Rubionun adlarını çəkib.

2016 və 2024-cü il prezident seçkilərində qalıb gəldikdən sonra Donald Tramp ABŞ Konstitusiyasına 22-ci düzəlişə əsasən, artıq üçüncü müddətə namizəd olmaq hüququna malik deyil.

Məlum olduğu kimi, ABŞ Prezidenti Donald Tramp Mərkəzi Asiya ölkələrinin (Qazaxıstan, Özbəkistan, Qırğızıstan, Türkmənistan və Tacikistan) liderlərini Ağ Evə dəvət edib. Məqsəd noyabrın 6-da Vaşinqtonda C5+1 formatında onların iştirakı ilə keçirilməsi nəzərdə tutulan Orta Asiya-ABŞ sammitidir.

Diqqəti çəkən məqam odur ki, Qazaxıstan Prezidenti Kasım-Jomart Tokayev sammitdə Azərbaycanın potensial iştirakı ilə bağlı da fikirlərini bildirib: “Mən Azərbaycanın da belə bir vacib forumda iştirakını arzulunan hesab edirəm. Çünki enerji ehtiyatları, əlverişli coğrafi mövqeyi, həmçinin Prezident İlham Əliyevin strateji vizyonu və siyasi iradəsi nəzərə alınmaqla, bu ölkə mahiyyət etibarilə regional nəqliyyat, logistika və enerji gücünə çevrilib və Cənubi Qafqazda və ondan kənarda mühüm rol oynayır. Azərbaycan Böyük Orta Asiyanın təbii bir hissəsi hesab edilə bilər. Əminəm ki, tədbir məhsuldar və qarşılıqlı faydalı olacaq”.

Göründüyü kimi, Tokayev istəyir Azərbaycan da həmin tədbirdə iştirak etsin. Bu halda Prezident İlham Əliyevlə amerikalı həmkarı üçüncü dəfə bir araya gələ bilər. İndiyə

qədər iki görüş olub. Biri 8 avqustda Ağ Evdə keçirilən sülh zirvəsidir, digəri Misdə baş tutan Qəzza sammiti. Bu dəfə də Vaşinqton sammiti olacaq, lakin Azərbaycanın iştirakı haqda rəsmi məlumat verilməyib. Çünki bu tədbir Mərkəzi Asiya ölkələrinin liderləri ilə baş tutacaq. Amma Azərbaycan da bir türk dövləti və Orta Asiya ilə sıx bağlantıları olan ölkə kimi bu zirvəyə qoşula bilər.

Ekspertlər necə hesab edirlər, İlham Əliyevin sammitdə iştirakı mümkünmü? ABŞ Mərkəzi Asiya ölkələrinin liderləri ilə bir araya gəlməklə bu regionla bağlı hansı planlar qurur? Rusiyanın reaksiyası necə ola bilər?

Professor Fikrət Yusifov “Yeni Müsavat”a söylədi ki, Azərbaycan yerləşdiyi böyük regionun artıq sıradan bir dövləti deyil: “Azərbaycan bu gün regionda dünyanın iki böyük dövlətinin - ABŞ və Çinin ən yaxın tərəfdaşdır. Hər iki ölkə ilə

Əliyevlə Trampın üçüncü görüşü olacaq? - gözlər Vaşinqtonda

Qazaxıstan Prezidentinin istəyi reallaşacaqmı? - iki fərqli rəy

münasibətlərin bu səviyyəyə yüksəlməsi uzun illər ərzində apanılan uğurlu xarici siyasətin nəticəsidir. Mərkəzi Asiya ölkələrinin noyabr ayının 6-da Vaşinqtonda keçiriləcək ABŞ-Orta Asiya sammitində Mərkəzi Asiyanın lider ölkəsinin - Qazaxıstanın Prezidentinin bu sammitdə Azərbaycan Prezidentinin iştirakını təklif etməsi də sıradan bir məsələ deyil. Əvvəla, ortada Azərbaycanın Mərkəzi Asiya ölkələri ilə hərtərəfli dərin münasibətləri mövcuddur. Digər tərəfdən, Mərkəzi Asiya ölkələri çox yaxşı başa düşürlər ki, onların iqtisadi müstəvidə Qərblə münasibətlərinin əsas yolları Azərbaycan üzərindən keçməlidir.

sammitdə Azərbaycan Prezidentinin iştirakının zəruriliyini əsaslandırmaq istəyib. O, bu təklifi irəli sürərkən eyni zamanda Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin dərin məntiqinə, iti ağılına və uzaqgörən siyasətçi olmasına söykənib. Tokayev çox yaxşı başa düşür ki, İlham Əliyevin bu sammitdə iştirakı Mərkəzi Asiya və ABŞ iqtisadi əlaqələrinə yeni impuls verə bilər”.

Deputat Azər Badamov Mərkəzi Asiyada əməkdaşlığın Azərbaycanı əsaslandırmaq istəyib. O, bu təklifi irəli sürərkən eyni zamanda Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin dərin məntiqinə, iti ağılına və uzaqgörən siyasətçi olmasına söykənib. Tokayev çox yaxşı başa düşür ki, İlham Əliyevin bu sammitdə iştirakı Mərkəzi Asiya və ABŞ iqtisadi əlaqələrinə yeni impuls verə bilər”.

baykanı Böyük Orta Asiyanın təbii bir hissəsi hesab etmək olar. Məhz ona görə də Mərkəzi Asiya ölkələrinin sammitlərinə Azərbaycan dəvət olunur və iştirak edirik. Azərbaycanın Mərkəzi Asiya ölkələri ilə ikitərəfli və çoxtərəfli əməkdaşlığı günü-gündən möhkəmlənməkdədir. Bu gün dəyişkən dünya nizamı fonunda regional əməkdaşlığın qurulması və davam etdirilməsində nəqliyyat kommunikasiya dəhlizləri əsas rol oynayır. Mərkəzi Asiya ölkələrinin beynəlxalq daşıma marşrutları həyata keçirdiyi ənənəvi dəhlizlərdə çətinliklər yarandığı bir dövrdə Azərbaycanın iştirakı ilə real-

laşmış Orta dəhliz bu region üçün yeni perspektivlər açıq. Bu gün Qazaxıstan neftinin ixracında BTC-nin rolu günü-gündən artmaqdadır. O cümlədən nadir təbii metalların və digər yüklərin daşınmasında Transxəzər Beynəlxalq Marşrutu və Orta dəhliz üzərində əməkdaşlığın genişləndirilməsi vacibdir. Azərbaycanın üzərindən keçən enerji və nəqliyyat marşrutları daşıma-
ların müddətini kifayət qədər qısaltmaqla yanaşı, xərclərə də 15% qənaət edilməsinə imkan verir. Bu baxımdan Azərbaycanla Mərkəzi Asiya ölkələri arasındakı bu sıx əmək-

□ Cəvansir ABBASLI, “Yeni Müsavat”

Bakıdakı “Nürenberq prosesi” yeni ilədək bitəcək? - gözlənti

Hüquqşünaslar tələsmədən qərarın verilməsinə tərəfdardır

Azərbaycan ictimaiyyətinin diqqəti bir müddətdir Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində aparılan unikal bir prosedura yönəlib. Bu, Ermənistanın Azərbaycana qarşı işğal siyasəti və soyqırımı cinayətlərinə görə ittiham olunan keçmiş “Dağlıq Qarabağ” rejiminin rəhbərlərinə qarşı açılmış məhkəmədir. Belə ki, çoxsaylı cinayətlər törətməkdə təqsirləndirilən Ermənistan Respublikasının vətəndaşları Araik Harutyunyan, Arkadi Qukasyan, Bako Sahakyan, Davit İşxanyan, David Babayan, Levon Mnatsakanyan və digərlərinin barəsində olan cinayət işləri üzrə açıq məhkəmə prosesinin baxış iclası ötən həftə də davam etdirilib və məhkəmə sədri istintaqın yekunlaşdığını elan edib. O bildirib ki, bundan sonra tərəflər yalnız məhkəmə istintaqında tədqiq olunan sübutlara istinad edə bilərlər. Dövlət ittihamçıları yekun çıxışa hazırlıq üçün noyabrın 3-dək vaxt istəyiblər və bu tarixdən sonra prokurorların, vəkllərin və təqsirləndirilənlərin çıxışlarına başlanacaq.

Bu, hüquqi dildə “məhkəmə istintaqının başa çatması” adlanır və prosesin son fazasına keçid deməkdir.

Cəmiyyətdə bu proses çoxları tərəfindən “Bakıdakı Nürenberq prosesi” kimi təqdim olunur - çünki burada söhbət təkcə bir qrup separatçının cəzalandırılmasından

deyil, həm də bütöv bir dövlətin illərlə Azərbaycana qarşı həyata keçirdiyi hərbi, siyasi və ideoloji cinayətlərə hüquqi qiymət verilməsindən gedir.

Bəs bu, “erməni separatçılarına hökm yaxınlaşır” deməkdirmi? İlin sonuna qədər yeni yeni ilədək - hökm oxunması mümkündürmü?

Demokratiya və İnsan Hüquqları Komitəsinin sədri, hüquq üzrə fəlsəfə doktoru Çingiz Qənizadə mövzunu “Yeni Müsavat”a şərh edib: “Qarabağın keçmiş separatçı rejiminin cinayətkar ünsürlərinin, eyni zamanda Ermənistan vətəndaşı olub, Azərbaycan ərazisində in-

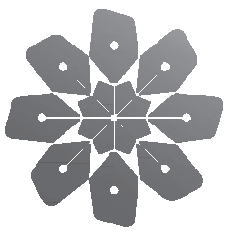
sanlıq əleyhinə ağır müharibə cinayətləri törətmiş şəxslərin məhkəmə istintaqının başa çatması elan olundu. Bəzilərimiz onlar barəsində yaxın günlərdə hökm çıxarılmasını gözləyirik. Lakin prosedura qaydası tamamilə fərqlidir. Belə ki, məhkəmə istintaqı başa çatdıqdan sonra prokurorların ittihamı müdafiə etməklə bərabər, həm də onlar barəsində hansı cəzaların verilməsi ilə bağlı çıxışları elan olunacaq. Buna görə də yəqin ki, ittiham tərəfinə müəyyən vaxt veriləcək. İttihamçıların çıxışından sonra vəkllərin müdafiə çıxışlarına hazırlaşmalarına vaxt veriləcək. Daha sonra təqsirləndirilən şəxslərin vəklləri çıxış edəcək. Son sözü demək üçün təqsirləndirilən şəxslərə vaxt veriləcək. Yalnız bundan sonra məhkəmə hökmünü elan etmək üçün müşavirəyə çıxacaq.

Təqsirləndirilən şəxslərin sayının çox olması, onların törətdikləri cinayətlərin sferasının geniş olması və onlara verilməmiş ittiham maddələrinin sayının çox olması onu göstərir ki, bu proses hələ bir neçə ay davam edəcək. Və bizim Zəfər bayramına hazırlaşdığımız dövr üçün yaxın günlərdə onlar barəsində hökm çıxarılması qeyri-mümkündür. Əsas odur ki, məhkəmə istintaqı keçirildi və başa çatdı. Hesab

edirəm ki, tələsmək lazım deyil. Bu cinayətkarları beynəlxalq təşkilatlar hərbi əsir kimi təqdim edərək müdafiə etməyə çalışırlar. Ermənistan rəhbərliyində isə belə fikirlər var ki, onları hansısa formada geri alsınlar. Amma biz tələsmədən, qanunlara uyğun şəkildə ədalətli bir qərarın verilməsinə nail olmalıyıq”.

Siyasi və Hüquqi Araşdırma Mərkəzinin rəhbəri Xəyal Bəşirov qəzetə açıqlamasında bildirib ki, ən çox müddət tələb edən proses təqsirləndirilən şəxslərin çıxışları ilə bağlı olacaq: “Çünki onlar məhdudiyyət qoyulmadan çıxış edə bilərlər ki, bu da zaman ala bilər. Doğrudur, qısa çıxış edən və ya çıxışdan imtina edən ola bilər. Məhkəmənin müşavirəyə getməsi də mürəkkəb bir prosesdir. Prosesin mürəkkəbliyini və materialların çoxluğunu nəzərə alsaq, müşavirə otağında hakimlərin qərar qəbul etməsi zaman alacaq. Bu baxımdan ola bilər ki, hətta ilin sonuna qədər yekun qərar verilməsin. Onlar Azərbaycan Cinayət Məcəlləsinin 20-dən artıq ağır maddəsi ilə ittiham olunurlar. Bu maddələrin cəzası da çox sərt olacaq. Bütün bunları nəzərə alsaq, proses uzun çəkəcək”.

□ Sahənə RƏHİMLİ, “Yeni Müsavat”

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

Vətəndaş cəmiyyəti, hüquqi dövlət quruculuğu

Ötən həftə Balakənin keçmiş icra başçısı İslam Rzayevin həbsi ilə yadda qaldı. O, rüşvət alma və mənimmədə ittiham olunur, barəsində 4 aylıq həbs-qətimkan tədbiri seçilib. Bu fakt bir daha göstərdi ki, hüquqi dövlətdə vəzifəsinə və statusuna baxmadan hər kəs qanun qarşısında bərabərdir. Ona görə məmurlar hüquqi dövlətdə yaşadıklarını bilməli və həbslərdən dərs çıxarmalıdır.

Çünki onların vəzifə səlahiyyətindən sui-istifadə edərək korrupsiyaya yol verməsinə dövlət əsla bağışlamır. Ona görə də indiyə qədər 10 icra başçısı və xeyli müxtəlif vəzifələrdə çalışan şəxslər rüşvət, korrupsiya, mənimmə ittihamları ilə həbs olunublar. Təəssüf ki, bu həbslərdən ibrət götürməyənlər də var.

Məsələn, bunun ardınca Baş Prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsi Qaradağ Rayon İcra Hakimiyyətində yoxlamalar aparıb. Yoxlamalar nəticəsində rayonun icra başçısının müavini Nadir Yədulla oğlu Muradov saxlanılıb. Onun hansı səbəbdən saxlanması hələlik açıqlanmayıb. N.Muradovla bağlı məhkəmə tərəfindən 4 aylıq həbs qətimkan tədbiri seçilib.

Bütün bu faktlar göstərir ki, yerli idarəetmə orqanları rüşvət və korrupsiya içərisində boğulurlar. Və həbslərə rəğmən digərləri yenə də bu fəaliyyətini davam etdirir. Həlbuki korrupsiya və rüşvətlə mübarizədə Dövlət Təhlükəsizlik Xidməti, Baş Prokurorluq yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsi davamlı olaraq iş aparır. Məmurlar hər an kabinetində ifşa

olunmaq təhlükəsini bilə-bilə bu əməllərini davam etdirirlər. Məsələn, elə bu ilin yayında Qaxın icra başçısı eyni ittihamla həbs olundu, amma eyni regiona daxil olan Balakənin İH rəhbərinə bu hadisə görkəlmədi. Odur ki, hüquqi dövlətdə yaşadığımızı və qanunların hamı üçün eyni olduğunu sərt addımlarla göstərməliyik. Ümumən Azərbaycanda hüquq problemi son zamanlar daha çox gündəmə gəlir. Bir çox kiçik və orda dərcəli məmurlar vətəndaş hüquqlarını tapdalayır, saymaz-yanaşdır vəzifənin onlara atalarından qalma miras olduğunu sanırlar. Xalqa xidmət etməkdənsə, qanunların əleyhinə işlər görürlər. Bununla bağlı dəfələrlə dövlət başçısı da məmurların fəaliyyətini tənqid edib, onların hərəkətlərini, qanunsuzluğunu dilə gətirib.

ReAl Partiyasının sədri Natiq Cəfərlinin sözlərinə görə, Azərbaycanda neçə icra başçısı həbs olunmalı, işdən atılmalıdır ki, "icra başçısı" institutunun zay, köhnə, mənasız və ziyanlı, regionların inkişafına mane olan bir orqan olduğu sübuta yetsin, yerli özünüidare orqanlarının gücləndirilməsi ilə bağlı qərarlar verilsin, qanunlar dəyiş-

Mülki cəmiyyət, hüquq

ÜSAVAT
N 200 (8810) 4 noyabr 2025

Məmurlar son həbslərdən dərs çıxarmalıdır - çağırış

Ekspertlər hüquqi dövlətdə yaşadığımızı və qanun qarşısında heç kəsə güzəşt olunmayacağını açıqladı

dirilsin?! Onun fikrincə, dövlətlərin idarəedilməsinə, iqtisadi və sosial durumuna təsir göstərən təməl prinsiplər olur - onlardan ən vacibi iki ana xəttidir: qadağan olunmayan hər şey icazəlidir, icazə verilməyən hər şey qadağandır: "Azərbaycan son illər ikinci yolla gedir, yeri gəlmişkən, eyni yanaşma Avropa Birliyi ölkələrində də var. Ona görə də iqtisadi rəqəbatdə ABŞ-yə uduzurlar. İkinci yol aşırı tənzimləmə və icazələrlə dolu inzibati yük yaradan, iqtisadi-

yata, təşəbbüskarığa ziyan vuran yoldur. Sadəcə, Avropa Birliyi ölkələrində məhkəmə sistemi hələ ki normal çalışır deyə, onlara dəyən ziyan daha azdır. Biz aşırı tənzimləmə, icazələr, lisenziyalar, cərimələr yolu ilə getmək istəyirik".

Hüquq müdafiəçisi Xəzər Teyyublu hesab edir ki, korrupsiya ilə mübarizədə xeyli iş görüldü. Onun sözlərinə görə, icra başçılarının həbsi isə İH-lərin bir struktur kimi yararsız olduğunu artıq gös-

tərməkdədir. X.Teyyublu Prezidentin təyin etdiyi nümayəndələrin daha effektiv nəzarət mexanizmi olduğunu düşünür: "Azərbaycan hüquqi dövlətdir və atılan addımlar göstərir ki, kiminsə keçmişdə olan xidmətlərinə görə bu gün onun qanunsuz hərəkətlərinə göz yumub güzəşt olunmayacaq. Necə ki Ramiz Mehdiyev üç maddə üzrə cinayət işi açılıb və onlardan biri də dövlət əmlakının cinayət yolu ilə leqallaşdırılmasıdır. Ramiz Mehdiyev kimi uzun illər yük-

sək vəzifə tutmuş birinə yol verdiyi qanunsuz hərəkətlərə görə heç bir yumşaqılıq göstərilmədisə, hansısa icra başçısı niyə arxayındır ki, toxunulmaz biridir?! Ona görə bu həbslərdən bir çoxu dərs çıxarmalıdır".

X.Teyyublunun təklifinə görə, ümumiyyətlə, bir çox icra hakimiyyətlərində və dövlət qurumlarında araşdırmalara ehtiyac var: "Biz hüquqi və suveren dövlət olaraq çirkin əməllərin sahibi olan məmurları sistemdən təmizləməliyik. Son həbslər də sübut edir ki, icra hakimiyyətlərində şəffaflığın təmin edilməsi üçün ya köklü iş aparılmalıdır, ya da bu struktur ləğv edilməlidir. Bundan başqa, bu gün vətəndaşların hüquqlarını bilmək və məmurlardan haqqını tələb etmək əsas məsələdir. Eyni zamanda vətəndaş-məmur münasibətlərinin normal olması əsas problemlərdən biridir. Azərbaycanda məmurların vətəndaşa müştəri kimi baxması faktıdır və elə son həbslər də bunu isbat edir. Nə vaxt ki məmur dövlət qulluqçusu olduğunu və vəzifə səlahiyyətlərinin məsuliyyətini dərk edəcək, onda vətəndaşa xidmət etmək borcu olduğunu da anlayacaq".

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Emil SALAMOĞLU

Qaradağ İH-də beş nəfərə ittiham elan olundu

Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsində Bakı Şəhəri Qaradağ Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Nadir Muradov və digər vəzifəli şəxslərin qanunsuz hərəkətləri ilə bağlı keçirilmiş əməliyyat tədbirləri nəticəsində cinayət işi başlanıb.

Bu barədə Baş Prokurorluğun Mətbuat Xidmətindən məlumat verilib.

İstintaq və əməliyyat-axtarış tədbirləri ilə Nadir Muradovun qeyd edilən vəzifədə işləməklə Qaradağ Rayon İcra Hakimiyyəti başçısı aparatının rayon təsərrüfatı şöbəsinin müdiri vəzifəsini icra edən Qafar Abdullayev, həmin rayon icra hakimiyyətinin əməkdaşları Rəşad Nadirli, İsa Şəmsəliyev və İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinin Dövlət əmlakının idarə edilməsi və səmərəli istifadəsinə nəzarət şöbəsinin rəis müavini Zülfüqar Mansurovla cinayət əlaqəsinə girməklə Bakı şəhəri Qaradağ rayonu ərazisində yerləşən torpaq sahələri ilə bağlı ilkin rəsmiləşdirmə işləri

Nadir Muradov

nin aparılması və sonradan torpaq sahələri üzərində mülkiyyət hüquqlarının dövlət qeydiyyatına alınmasının təmin edilməsi üçün ayrı-ayrı şəxslərdən müxtəlif məbləğlərdə rüşvət almalarına əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Toplanmış ilkin sübutlar əsasında Nadir Muradov, Qafar Abdullayev, Rəşad Nadirli, İsa Şəmsəliyev və Zülfüqar

Mansurova müvafiq olaraq Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 311.3.1, 311.3.2 və 311.3.3-cü (qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs halında təkrarən və külli miqdarda rüşvət alma) maddələri ilə ittiham elan edilib.

Təqsirləndirilən şəxslər Nadir Muradov, Qafar Abdullayev və Zülfüqar Mansurovun barəsində istintaq orqanının

vəsəti və ibtidai araşdırmaya prosessual rəhbərliyi həyata keçirən prokurorun təqdimatı əsasında məhkəmənin qərarı ilə həbs, İsa Şəmsəliyev və Rəşad Nadirli barəsində isə polis nəzarəti altına vermə qətimkan tədbirləri seçilib.

Hazırda cinayət işi üzrə istintaq və əməliyyat-əməliyyat-axtarış tədbirləri davam etdirilir.

800 min mənimşəyən qadına hökm oxundu

"Rifah Group" MMC-nin 802 min manatdan artıq vəsaitini mənimşəməkdə təqsirləndirilən həmin şirkətin sabiq baş mühasibi Samirə Zeynalova 8 il müddətə azadlıqdan məhrum edilib.

"Report"-un məlumatına görə, bu barədə hökm Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində hakim Leyla Əsgərova-Məmmədovanın sədrliyi ilə keçirilən prosesdə elan olunub.

Belə ki, ona elan edilmiş Cinayət Məcəlləsinin 308.2-ci (Vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə etmək, ağır nəticələrə səbəb olduqda) maddəsi ümumi ittihamdan xaric edilib.

Cinayət Məcəlləsinin 313-cü maddəsi üzrə cəlb etmə müddəti keçdiyi üçün həmin maddə üzrə Samirə Zeynalovaya cəza təyin olunmayıb.

İttihamla görə, Samirə Zeynalova "Rifah Group" MMC-nin baş mühasibi işlədiyi 2022-2023-cü illərdə qo-humlarından aldığı etibarnamələrdən onlardan xəbərsiz istifadə edərək həmin şəxslərin adına bank hesabları açıb və sözügedən MMC-yə məxsus 802 min 429 manat pulu onların hesablara köçürərək mənimşəyib.

Samirə Zeynalovaya qarşı Cinayət Məcəlləsinin 179.4-cü (Mənimşəmə və ya israf etmə, xüsusilə külli miqdarda ziyan vurmaqla törədildikdə), 308.2-ci (Vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə etmək, ağır nəticələrə səbəb olduqda) və 313-cü (Vəzifə saxtakarlığı) maddələri ilə ittiham irəli sürülüb.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev oktyabr ayında Qazaxıstanda səfərdə olarkən Zəngəzur dəhlizinin açılması ilə bağlı konkret tarix açıqlamışdı ki, əslində bu, daha çox Ermənistanla ünvanlanmış ismarıq sayıla bilərdi. Prezident Kasım-Jomart Tokayevlə mətbuata açıqlaması zamanı dövlətimizin başçısı bunları bildirmişdi:

“Hazırda planlaşdırığımız və həyata keçirdiyimiz bütün işlərlə yanaşı, Zəngəzur dəhlizi layihəsi də böyük potensiala malikdir. Azərbaycan ərazisində bütün avtomobil və dəmir yolu əlaqələri gələcək ilin ortalarına qədər tamamlanacaq. Ümid edirik ki, digər ölkələrin ərazisində də hər şey belə sürətlə reallaşdırılacaq və belə olan halda Zəngəzur dəhlizinin açılması 2028-ci ilin sonuna qədər baş verə bilər”.

Ötən həftə Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi, Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyevin təşkilatçılığı ilə ölkəmizdə akkreditə olunmuş diplomatik korpus nümayəndələrinin azad edilmiş ərazilərə 20-ci səfəri reallaşdı. Prezidentin köməkçisi bildirib ki, budəfəki səfər əsnasında əcnəbi diplomatlar Cəbrayıl və Zəngilan regionlarında aparılan yenidənqurma işləri ilə tanış olublar: “Bununla yanaşı, diplomatik korpusun nümayəndələri Zəngəzur dəhlizinin Azərbaycan seqmentində görülən işlərlə də yerində tanış olublar və brifinqləri dinləyiblər. Bu baxımdan səfər diplomatik korpusun və onların təmsil etdikləri ölkələrin mövqeyi üçün əhəmiyyətlidir”. H.Hacıyev qeyd edib ki, Azərbaycan Hördizdən Zəngilana qədər olan hissəni daxili imkanları hesabına 2021-ci ildən etibarən intensiv şəkildə inşa etməyə davam edir: “Dəmir və avtomobil yolları infrastrukturunu, tunellər də daxil olmaqla, işlər sürətlə aparılır. Digər seqmentdə isə Ermənistan ABŞ ilə ikitərəfli əsasda bu prosesi həyata keçirir. Biz bu prosesləri izləyirik. Həmçinin Naxçıvan seqmentində 188 kilometrə artıq bir zonada dəmir yolu infrastrukturunu üzrə beynəlxalq tərəfdaşların cəlb olunması nəzərdə keçirilir”.

Prezidentin Astanada Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı bəyanat səsləndirməsindən sonra diplomatların bölgəyə səfərinin təşkil olunması əslində dəhlizin Azərbaycan hissəsində görülən işlərin təqdimatı ilə yanaşı, Ermənistanla mesaj sayıla bilər. Vaşinqton razılaşmasından sonra da dövlət başçımız bildirmişdi ki, vaxt itirmədən razılaşmaların həyata keçirilməsinə başlamaq lazımdır. Amma görünən budur ki, baş nazir Nikol Paşinyan daha çox parlament seçkiləri üçün “dəhliz” tikməklə məşğuldur,

Dəhliz üçün əlini cibinə salmır, qırıclar alır

Prezidentin Zəngəzur mesajının ardınca diplomatların səfəri həm də rəsmi İrəvanı ciddi düşündürməlidir

yalundakı maneələri aradan qaldırır. Eyni zamanda İrəvan gedışatından asılı olaraq bir qədər ləngimələrin olması istisna deyil. Zəngəzur dəhlizindən dəmir yolu və avtomobil yolunun çəkilişi ilə bağlı hələ ortada layihə belə yoxdur. Ona görə də Ermənistanla yollar ən yaxşı halda 2028-ci ilin sonuna hazır ola bilər, əgər bu istiqamətdə işlər bu gündən başlasa və fasiləsiz davam edərsə... Cənab İlham Əliyev də yolların hazır olma tarixinin ehtimal olunan vaxtını belə qeyd etmişdi”. **S.Məmmədovun fikrincə, Ermənistanın yeni konstitusiyasının qəbul olunması ilə bağlı tərəddüdlər və ziddiyyətli bəyanatlar da daxili vəziyyətlə bağlıdır:** “Paşinyan Konstitusiyaya Məhkəməsinin qərarına istinad etməklə Azərbaycana qarşı konstitusiyada ərazi iddасыnı olmadığını bildirir. Amma bu, düzgün yanaşma deyil. Konstitusiya Məhkəməsinin qərarı istənilən vaxt mübahisə predmeti ola və ləğv edilə bilər. Ona görə də ən azı konstitusiyanın preambulası yeni mətnə olmalıdır və orada Ermənistanın müstəqillik bəyannamasına istinad, hansı ki Azərbaycana qarşı birbaşa ərazi iddасы var, aradan qaldırılmalıdır. Görünür, Paşinyan indi bu mövzudan yayınmağa çalışır. Çünki müxalifət “Paşinyan Azərbaycanın təz-

yiqlə yeni konstitusiyaya qəbul etmək istəyir” kimi bir manipulyativ fikir formaladınb. Əslində isə bizə Ermənistanın Konstitusiyasında yalnız bizə aid olan hissədə dəyişiklik maraqlıdır. Bu olmadan davamlı sülhdən danışmaq alınmayacaq. İmzalanan sülh sənədinin legitimliyini isə şərait əsaslı dəyişdikdə şübhə altına almaq üçün hüquqi əsaslar tapılacaq”. **STM-in icraçı direktorunun sözlərinə görə, silahlanma ilə bağlı məsələdə də Ermənistanın yanaşmasında dəqiqlik yoxdur:** “Hərbi büdcə və hərbiçilərin sayının azaldılması barədə qərar verilir, amma yeni hücum silahları da paralel olaraq alınır. Açıq desək, nə qədər ki, Ermənistanın daxilində siyasi sabitlik yoxdur, biz ehtiyatımızı əldən verməməliyik”.

Siyasi şərhçi Tural İsmayilov isə bildirdi ki, Prezident İlham Əliyevin Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı Astanadakı çıxışı və ardınca Hikmət Hacıyevin diplomatik korpusu bölgəyə aparması, Azərbaycanın həm siyasi, həm də diplomatik baxımdan nə qədər ardıcıl və prinsipial mövqə sərgilədiyini bir daha göstərdi: “Bu səfər, sadəcə, infrastruktur layihəsinin təqdimatı deyildi - bu, Ermənistan və beynəlxalq ictimaiyyət üçün konkret mesaj

idi: Bakı verdiyi sözü yerinə yetirir, amma qarşı tərəf prosesdən yayınır. Zəngəzur dəhlizinin Azərbaycan hissəsində işlər faktiki yekunlaşma mərhələsindədir və bu, dövlətin planlı, sistemli fəaliyyətinin nəticəsidir. Prezidentin 2028-ci ilin sonuna qədər Ermənistan tərəfinin dəhlizin öz seqmentini başa çatdırması ilə bağlı xəbərdarlığı əslində strateji bir ultimatum idi. Çünki Bakı artıq “səbir mərhələsi”ni geridə qoyub - indi məsuliyyət İrəvanın üzərindədir. Ermənistan tərəfi isə vaxtı uzatmaqla, daxili siyasi manipulyasiyalara oynamaqla reallıqdan uzaqlaşır. Paşinyanın hazırkı addımları göstərir ki, o, Zəngəzur dəhlizini regional iqtisadi layihə kimi deyil, daxili seçki kapitalı kimi görür. Ermənistan rəhbərliyi “dəhliz” anlayışını realıqda yox, metaforik mənada - yəni parlament seçkilərinə aparan siyasi yol kimi istifadə edir. Halbuki regionda kommunikasiya xətlərinin açılması bütün tərəflər üçün iqtisadi və siyasi sabitlik deməkdir. Azərbaycan öz hissesində bu öhdəliyi artıq yerinə yetirib və nəticələri hər kəs görür”. T.İsmayilovun fikrincə, Paşinyanın “ayağını yerə dirəməsi” nə Ermənistan iqtisadiyyatına, nə də onun diplomatik reputasiyasına fayda verir: “Əksinə, bu davranış Er-

mənistanı beynəlxalq tərəfdaşlar qarşısında etibarsız tərəf kimi təqdim edir. Prezident İlham Əliyev hələ Vaşinqton razılaşmasından sonra da xəbərdarlıq etmişdi ki, vaxt itirmək yolverilməzdir. Amma görünür, İrəvan bu mesajı nə eşitmək, nə də başa düşmək niyyətindədir. Ermənistanın eyni zamanda yeni qırıclar alması isə vəziyyəti daha da ironikləşdirir. Dəhliz tikməyə və regional əməkdaşlığa maliyyə ayırmayan bir hökumətin silahlanmaya sərməyə qoyması sülh niyyətinin saxtəliyini açıq göstərir. Bu, həm də Paşinyanın hələ də revanşist dairələrin təsirindən tam qurtulmadığını göstərən sübutdur. Kapitulyasiya aktından beş il keçsə də, Ermənistan siyasi baxımdan o günün psixoloji yükündən azad ola bilmir. İndi Paşinyan üçün real sınaq başlanır - ya sülh imzalayaraq ölkəsinin regionun inkişaf prosesinə daxil edəcək, ya da yeni təcrid dalğasının içində itib gedəcək”. **Siyasi ekspert əlavə etdi ki, Azərbaycan tərəfi artıq “postmüharibə” yox, “postqələbə” mərhələsindədir və bu, tamamilə fərqli reallıqdır:** “Bizim üçün prioritet bölgədə iqtisadi integrasiyanın bərpası və sülh gündəliyinin reallaşdırılmasıdır. Prezident İlham Əliyevin siyasəti nəticəsində Azərbaycan regional proseslərin təşəbbüskarı və istiqamətverən aktoruna çevrilib. Bu gün diplomatik korpusun bölgəyə səfəri də həmin liderlik modelinin təzahürüdür - şəffaflıq, nəticə və məsuliyyət prinsipləri əsasında. Ermənistan isə hələ də “məğlubiyyət sindromu”ndan siyasi alət kimi istifadə edir. Paşinyanın real niyyəti sülh imzalamaqdan çox, zaman qazanmaq və daxilə siyasi balans qorumaqdır. Lakin bu siyasətin nə regiona, nə də Ermənistanın özünə faydası yoxdur. Azərbaycanın mövqeyi dəyişməzdir: bütün razılaşmalar konkret tarixlərə, konkret nəticələrə əsaslanmalıdır. Zəngəzur dəhlizi tək-cə yol deyil, regionun gələcəyini müəyyən edəcək strateji layihədir. Bakı bu reallığı artıq yerinə yetirib, indi növbə İrəvanda, qərar isə Paşinyandadır. İstəyə, bölgəni sabitliyə aparacaq, istəməsə, tarix onu yenidən səhv tərəfdə yazacaq. Amma bir şey artıq dəyişməzdir - bu regionun siyasi və iqtisadi istiqamətini indi Azərbaycan müəyyən edir”.

Ermənistan rəhbərliyinin öz yaddaşını təzələməsinə ehtiyac var. Unutmasınlar, Prezident İlham Əliyev əbəssərə 2028-in sonu ilə bağlı xəbərdarlıq etməyib. Dövlətimizin başçısı dedisə, əməl olunmalıdır, bunu yaxın-uzaq tariximizdə baş verənlər də təsdiqləyir. Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı öhdəlik sürətlə icra olunmalıdır!

□ **E.PAŞASOY,**
“Yeni Müsavat”

Elm və Təhsil Nazirliyi yaxın günlərdə repetitorlarla bağlı təkliflərlə çıxış edəcək. Bunu nazir müavini İdris İsayev Milli Məclisin plenar iclasında "Ümumi təhsil haqqında" Qanuna dəyişikliklərin müzakirəsi zamanı deyib. İsayev qeyd edib ki, bundan əlavə, müəllimlərin əməkhaqqının dərəcəsinə deyil, iş saatına uyğunlaşdırılması kimi məsələləri həll etmək üçün təkliflər də mövcuddur. Nazirlik rəsmisinin bu açıqlamaları təhsil ictimaiyyətində səs-küy doğurub, sosial şəbəkələrdə müzakirələrə səbəb olub.

Mövzu ilə bağlı Modern.az-a danışan **təhsil eksperti Elçin Əfəndi** bildirib ki, repetitorlarla bağlı müəyyən təkliflər əsasən onların sayının müəyyən qədər azaldılmasına yönəlib. "Hesab edirəm ki, hazırda ilk növbədə adambaşına maliyyələşmə mexanizminin tətbiqi, o cümlədən əməkhaqqının konkret dərəcəsinə görə deyil, iş saatına əsasən müəyyənləşdirilməsi məsələsi bu prosesin yalnız görünən tərəfidir. Çünki adambaşına maliyyələşmə mexanizmi tətbiq olunduqda müəllimlərə daha yüksək əməkhaqqı verilməsi və iş saatına görə maaş hesablanması onların məktəbdə, məsələn, saat 17:00-18:00-a qədər qalmasını tələb edəcək. Bu da öz növbəsində repetitorluq fəaliyyətinin müəyyən qədər qarşısını ala bilər", - ekspert bildirib.

Ekspert həmçinin vurğulayıb ki, ümumilikdə repetitorluq fəaliyyətini tamamilə aradan qaldırmaq mümkün deyil: "Bunun üçün daha radikal, sistemli və sərt qərarların qəbuluna ehtiyac var. Ümumilikdə isə Elm və Təhsil Nazirliyi tərəfindən görülən işlər, eləcə də irəli sürülən təkliflər onu göstərir ki, repetitorluqla bağlı problemin müəyyən qədər həllinə yönəlmiş addımlar atılır".

Nazirlik repetitor institutunu sıradan çıxarmağa hazırlaşır, yoxsa bu yöndə süni maneələr yaradır? Təkliflər reallaşa bilirmi?

Təhsil eksperti Kamran Əsədov mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a fikrini bölüşüb: "Repetitor fəaliyyəti ilə bağlı yeni təkliflərin hazırlanması və müəllimlərin əməyinin dərəcəsinə deyil, iş saatına əsasən hesablanması - Azərbaycan təhsil sisteminin keyfiyyət, ədalət və effektivlik baxımından dönüş yarada biləcək strateji qərarlardan biridir. Bu yanaşma həm sosial, həm pedaqoji, həm də iqtisadi baxımdan təhsilin mövcud struktur problemlərinin dərin təhlilinə əsaslanır. Nazirliyin bu məsələyə yalnız inzibati deyil, sistemli və konseptual baxışla yanaşması müsbət və mütərəqqi addımdır. Uzun illərdir ki, Azərbaycan-

Nazirlikdən repetitorlarla bağlı səs-küylü hazırlıq

Müəllimlərin əməkhaqqının dərəcəsi deyil, iş saatına uyğunlaşdırılması gözlənilir; bu təklif təhsil ictimaiyyətində ajiotaj yaradıb - ekspert hesab edir ki...

da repetitorluq məktəbdən ayrılmış paralel bir təhsil məkanı kimi formalaşıb. Tədqiqat və təhlillərimə görə, 2024-cü ildə ölkədə orta təhsil pilləsində təxminən 1.6 milyon şagirdin azı 80 faizi müxtəlif formalarda repetitor xidmətlərindən yararlanıb. Təhlillərimə görə, buraxılış və qəbul imtahanlarının nəticələri göstərir ki, repetitor dəstəyi alan şagirdlərin orta balı 280-320 aralığında olduğu halda, yalnız məktəb tədrisinə əsaslananların nəticələri 180-220 bal arasında dəyişir. Bu fərq məktəblərin tədris nəticələri ilə imtahan tələbləri arasındakı uyğunsuzluğu göstərir. Belə şəraitdə repetitorluq təkcə fərdi seçim deyil, sosial zərurət kimi qəbul edilir. Elm və Təhsil Nazirliyinin yanaşması bu vəziyyəti kökündən dəyişmək istiqamətindədir. Qanunvericilik baxımından "Ümumi təhsil haqqında" Qanunun 13-cü maddəsində göstərilir ki, təhsilalanın fərdi inkişafını təmin etmək üçün məktəbdə əlavə tədris, məsləhət və fərdi yanaşma imkanları yaradılmalıdır. Lakin bu müddəa real praktikada çox zaman həyata keçirilmir. Yeni təkliflər həmin hüquqi boşluğun doldurulmasına xidmət edir. Əgər müəllimin əməkhaqqı dərəcəsinə deyil, iş saatına əsaslanarsa, o zaman müəllim məktəbdə yalnız tədris deyil, həm də fərdi hazırlıq, konsultasiya və metodik işlərlə məşğul ola biləcək. Bu

isə həm tədrisin keyfiyyətini artıracaq, həm də repetitorluqla olan tələbatı azaldacaq".

Mütəxəssis deyir ki, beynəlxalq təcrübə bu istiqamətdə mühüm nümunələr təqdim edir: "Finlandiyada müəllimlər 8 saatlıq iş rejimində fəaliyyət göstərir, bunun yalnız 3-4 saati sinifdə dərəcə, qalanı isə şagirdlərlə fərdi iş, metodik hazırlıq və peşəkar inkişaf üçün ayrılır. Nəticədə, orada repetitorluq anlayışı demək olar ki, mövcud deyil. Sinqapurda müəllimlər illik əməkhaqqı sistemlərinə əsasən qiymətləndirilir və məktəbdə keçirilən əlavə dərslər rəsmi şəkildə ödənilir. Bu modeldə repetitorluqla sosial ehtiyac yaranmır, çünki məktəb təhsili həm məzmun, həm də ölçmə baxımından vahid strukturla idarə olunur. Azərbaycan da bu istiqamətdə addımlar ataraq tədris və qiymətləndirmə sistemini eyni strateji çərçivəyə salmağa çalışır ki, bu, müsbət və məqsədyönlü yanaşmadır. Repetitorluğun aradan qalxması yalnız qadağalarla deyil, sistemin keyfiyyətinin artması ilə mümkündür. Təhsil Nazirliyinin təklifi bu məntiqə əsaslanır. Bu gün repetitor bazarı təxminən 400 milyon manatdan artıq illik dövriyyəyə malikdir və bu vəsaitin böyük hissəsi nə vergi, nə də rəsmi uçot sistemində əks olunur. Bu isə həm dövlətin maliyyə resurslarını, həm də təhsil bərabərliyini zədələyir. Əgər bu potensial məktəblərin daxili

və yönəldilsə - yeni məktəblər öz daxilində əlavə hazırlıq və dəstək proqramları təşkil edərsə - həm maliyyə şəffaflığı təmin olunacaq, həm də məktəbin cəlbediciliyi artacaq. Bu yanaşmanın sosial və pedaqoji müsbət tərəfləri çoxdur. Müəllimin iş vaxtı əsaslı əməkhaqqı sistemi onun statusunu yüksəldəcək, repetitor fəaliyyətinə olan maddi ehtiyacını azaldacaq və müəllim məktəbi əsas iş yeri kimi görəcək. Şagird üçün isə fərdi inkişaf imkanları məktəbdə təmin ediləcək, beləliklə, ailələrin üzərinə düşən maliyyə yükü azalacaq. Hazırda orta hesabla bir abituriyentin illik repetitor xərci 1200-1500 manat arasındadır. Bu, region ailələri üçün çox ağır göstəricidir".

Kamran Əsədov onu da vurğulayıb ki, təklifin həyata keçirilməsi bəzi struktur dəyişiklikləri də tələb edir: "Əvvəla, məktəblərin maddi-texniki bazası genişləndirilməli, dərəcə sonrası fəaliyyət üçün şərait yaradılmalıdır. İkincisi, DİM imtahanlarının məzmunu ilə məktəb proqramı arasında sinxronlaşdırma təmin edilməlidir. Çünki imtahan tələbləri daha mürəkkəb olduğu halda, məktəb tədrisi yalnız formal nəticə ilə məhdud qalır. Qəbul imtahanlarının strukturu sadələşdirilməli, kompetensiya əsaslı qiymətləndirmə tətbiq edilməlidir. Hazırda qəbul imtahanlarında 120 sualın 25-30%-i tətbiqi səviyyədə çətin suallardır

və bu, bir çox şagird üçün daha çox şans qazanır, digəri isə sistemin kənarında qalır. Yeni təklif bu fərqi azaltmaqla, bərabər, təhsil imkanlarını genişləndirə bilər. Bu, eyni zamanda "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişaf strategiyası"nın insan kapitalının gücləndirilməsi hədəfi ilə də uzlaşır".

□ **Afaq MİRAYIQ,**
"Yeni Müsavat"

Sosioloq: "'Hellouin'in təbliği qadağan olunmalıdır!'"

Türk xalqlarına məxsus olan Novruz bayramı ənənələrinin itirilməsi fonunda Bakıda "Hellouin" yığıncaqları illik genişlənir. Əcnəbi mədəniyyətə məxsus bu bayram beynəlxalq səviyyədə keçirilmədiyi halda Azərbaycan cəmiyyətində niyə əks-səda yaradır. Niyə regiona yad olan ənənə Azərbaycana ayaq açdı?

Sözügedən bayram nəinki Asiya ölkələrinin, hətta Avropa xalqlarının da mədəniyyəti hesab edilmir. Şimali Amerika xalqlarına xas olan "Hellouin" ölkəyə gətirilməsinin biznes tərəfi qaçılmazdır. Məclislərə aid geyimlərin satışının artmasından, şəhərin görkəmli yerində pulsuz şənliklərin təşkilindən bunu başa düşmək çətin deyil. Dünyəviləşmənin, qarbleşmənin küyünə düşən cəmiyyət nəyi yadırgayıb, itirdiyi hansı dəyərlərdir? Yoxsa, tam əksinə, mədəniyyətimiz zənginləşir?

Mövzu ilə bağlı Modern.az-a danışan **sosioloq Elçin Bayramlı** qeyd edib ki, sözügedən bayram şeytana xidmət edənlərin bayramıdır: "Azərbaycanda təbliğata uyanlar var. Bunu ictimailəşdirmək, mediada və sosial şəbəkələrdə təbliğ etmək qadağan olunmalıdır. Təşkilatçılar qlobal "satanist" mərkəzlərdir. Bir sıra ölkələrdə təbliğ edilir. Məqsəd mənəvi dəyərləri sarsıtmaq, insanları "zombiləşdirməkdir".

O qeyd edib ki, "Hellouin"ın təbliğatı cəmiyyətin düşüncə dünyəsini qidalanır. Tələyə düşən insanların hesabına prosesi rahat şəkildə aparmaq mümkündür.

E.Bayramlı bildirib ki, məqsəd qlobal "zombi imperiyası" qurmaq, yerli mədəniyyətləri sıradan çıxarmaq, vəhşi, əxlaqsız, qorxunc halı cəmiyyətə təqin etməkdir. Belə təbliğatın artıq cəmiyyətdə mənfi təsirini görən ekspert deyib ki, hazırda buna qarşı heç bir effektiv mübarizə forması yoxdur: "Belə hallar sürətlə artacaq. Bu həm də qazanc mənbəyidir. Mənəvi dəyərlər yaşadılmır, əksinə, mənfi, yad təsirlər güclənir. Buna son qoyulmalıdır. Novruz bayramı və digər milli adət-ənənələrimiz təbliğatın qurbanına çevrilir. Milli adətlər pis, kənardan gətirilən hər cür təbliğat yaxşı kimi təqdim edilir".

OPEC+ razılaşmasının üzvü olan 8 ölkənin nazirləri dekabr ayında neft hasilatı kvotalarını gündə 137.000 barel artırmaq qərarına gəliblər. OPEC-in mətbuat katibliyinin noyabrın 2-də keçirilən nazirlər görüşündən sonra yaydığı məlumata görə, dekabr ayından sonra mövsümi amillər nəzərə alınmaqla səkkiz ölkə və bütövlükdə OPEC+ razılaşması iştirakçıları 2026-cı ilin yanvar, fevral və mart aylarında istehsal artımını dayandırmaq qərarına gəliblər.

Saziş iştirakçıları dəyişən bazar şərtlərindən asılı olaraq könüllü azaldılan daha 1,65 milyon barel hasilat həcmi qismən və ya tam şəkildə geri qaytara biləcəklərini elan ediblər.

Xəbər verildiyi kimi, alınsın ümumi kvotalarına əlavə olaraq könüllü olaraq neft hasilatını azaldan səkkiz OPEC+ ölkəsinin (Əlcəzair, Küveyt, İraq, BƏƏ, Səudiyyə Ərəbistanı, Qazaxıstan, Oman və Rusiya) iki məhdudiyyət paketi vardı: gündə 2,2 milyon barel və gündə 1,65 milyon barel. Sonuncu məhdudiyyət paketi əvvəlcə 2026-cı ilin sonuna qədər təcridən aradan qaldırılmalı idi. Lakin sentyabr ayında gündə 2,2 milyon barellik məhdudiyyətlər aradan qaldırıldıqdan sonra "könüllülər" 1,65 milyon barel məhdudiyyətlərin qaytarılmasını sürətləndirməyə başlayıblar: gündəlik hasilat oktyabr, noyabr və indi dekabr aylarında hər ay 137.000 barel artırılıb. Beləliklə, dekabr ayı üçün ümumi OPEC+ kvotası, razılaşmanı pozanlardan kompensasiya da daxil olmaqla, gündə 38,185 milyon barel təşkil edəcək ki, bu da noyabr planından 101.000 barel çoxdur.

Razılaşmanın üç tərəfi - Səudiyyə Ərəbistanı, Küveyt və Əlcəzair - müəyyən edilmiş kvota səviyyələrində neft hasilatı edə biləcəklər: müvafiq olaraq gündə 10,103 milyon barel, 2,58 milyon barel və 971.000 barel. Qalan beş üzv əvvəlki aylarda artıq neft hasilatının həcminə əsasən hesablanan müəyyən miqdarda kompensasiya planlarını icra etməyə məcbur olacaqlar.

Mövcud kvotalara və son kompensasiya cədvəllərinə görə, Rusiyanın gələn ay üçün neft hasilatı planı gündə 9,54 milyon barel, İraqın gündə 4,148 milyon barel, BƏƏ-ninki gündə 3,401 milyon barel və Omanın gündə 803.000 barel qədər artacaq. Qazaxıstan isə hasilatı gündə 1,443 milyon barel endirməlidir.

Təşkilatın yaydığı açıqlamaya görə, OPEC bu il və gələn il dünyada neftə olan tələbatın artacağını əlamətlərini görür və buna görə də bazarda heç bir "sürpriz" gözləmir. Bildirilir ki, global iqtisadi artım bu il və gələn il güclü olaraq qalacaq ki, bu da tələbatı artırmağa dəstəkləyəcək.

Qeyd edək ki, oktyabrda neft qiymətləri əvvəlki altı ayın ən aşağı səviyyəsinə düşüb. Ümumilikdə oktyabr ayında 2 faiz azalma müşahidə

OPEC+ ölkələri toplandı - Neftimizin qiyməti...

"Qara qızıl" 60 dollara qədər ucuzlaşarsa, 2026-cı ildə Azərbaycan çətinliklərlə üzləşə bilər

də edilib. Üç aylıq qiymət azalması həddindən artıq təklif, ABŞ tarif siyasətinin təsiri və ABŞ-də neft hasilatının rekord səviyyədə - gündə 13,8 milyon barel qədər artması ilə bağlı narahatlıqlar səbəbindən baş verib.

Reuters-in rəyini aldığı analitiklər isə neft qiyməti proqnozlarını dəyişməz saxlayıblar. Onların fikrincə, OPEC+ istehsalının artması və tələbatın aşağı olması geosiyasi təklif risklərini kompensasiya edir.

Bundan əlavə, gələn il hazırda bazarda olan yüksək profisiti aradan qaldıra biləcək amillər elə də böyük qiymətləndirilmir. Analitiklərin fikrincə, neft bazarının profisiti gündə 190.000 ilə 3 milyon barel arasında dəyişir.

Dünya Bankının Əmtəə Bazarları Qrupuna görə, 2026-cı ildə Brent markalı xam neftin orta qiyməti bir barel üçün 60 dollara düşə bilər - bu, son beş ilin ən aşağı göstəricisidir. Bu mövqə Dünya Bankının hesabatında yer alıb. Bankın ekspertlərinin gözləntilərinə görə, 2026-cı ildə neft hasilatı 2020-ci ilin pik səviyyəsindən 65 faiz yüksək olacaq.

İqtisadçılar hesab edirlər ki, cari ildə Brentin orta qiyməti 68 dollar olacaq. Dünya bankı "Brent" neftinin qiyməti üzrə 2027-ci il üçün proqnozunu açıqlayıb. Belə ki, bank qeyd olunan göstəricinin 2027-ci ildə 65 dollar səviyyəsində qərarlaşacağını ehtimal edir.

DB-nin hesablamalarına görə, 2024-cü ildə "Brent"-in orta qiyməti 80,7 dollar təşkil edib. Beləliklə, 2025-ci il

də "Brent" nefti illik müqayisədə 15,7 faiz, 2026-ii ildə 11,8 faiz ucuzlaşacaq, 2027-ci ildə isə 8,3 faiz bəhəşəcək.

Elektrikli nəqliyyat vasitələrinin satışlarının 2030-cu ilə qədər kəskin şəkildə artacağı gözlənilir ki, bu da neft tələbatının azalmasına səbəb ola bilər. Dünya Bankı Qrupunun baş iqtisadçısı və inkişaf iqtisadiyyatı üzrə baş vitse-prezidenti İndermit Gill qeyd edir ki, enerji qiymətlərinin düşməsi global istehlak qiymətləri inflyasiyasını azaldır: "Lakin bu fasilə uzun sürməyəcək. Hökumətlər bundan maliyyələrini nizama salmaq, iqtisadiyyatlarını biznesə hazırlamaq və ticarət və investisiyaları sürətləndirmək üçün istifadə etməlidirlər".

İqtisadçılar proqnozlaşdırırlar ki, OPEC+ ölkələri tərəfindən gözləniləndən daha yüksək neft hasilatı neft bəhəşini daha da artırmağa və enerji qiymətlərinə daha güclü təzyiq göstərə bilər. Onlar xəbərdarlıq edirlər ki, geosiyasi gərginliklər və münaqişələr neft qiymətlərinin artmasına və qızıl və gümüş kimi təhlükəsiz sığınacaq mallarına tələbatın artmasına səbəb ola bilər. Hesabatda bildirilir ki, neft məsələsində əlavə sanksiyaların bazara təsiri qiymətlərin baza proqnozundan daha yüksək olmasına da səbəb ola bilər.

Qarşıdan gələn dövrdə neft təklifini azalda biləcək iki mühüm amil qeyd edilir. Bunlardan biri Rusiyaya qarşı sanksiyalardır.

"Bloomberg"-in məlumatına görə, ABŞ-nin "Rosneft" və "Lukoil"-ə qarşı sanksiyalarından

sonra Çin neft emalı zavodlarını Rusiya neftinin alışı azaltmağa başlayıb. Dövlət nəhəngləri "Sinopec" və "PetroChina"-nın artıq bir sıra planlaşdırılmış tədarükləri ləğv etdiyi bildirilir. Hətta özəl neft emalı zavodları da ikinci dərəcəli sanksiyalardan qorxaraq alışı müvəqqəti olaraq dayandırır.

"Rystad Energy AS" analitiklərinin fikrincə, azalmalar gündə təxminən 400.000 barel neft təşkil edir ki, bu da Rusiyanın Çinə ixracının təxminən 45 faizini təşkil edir. Ən çox təsirlənən qiymətləri kəskin şəkildə düşən məşhur ESPO markası olub.

Rusiya neftinin ikinci böyük alıcısı olan Hindistan da alışı minimuma endirib.

Türkiyədə də eyni proses gedir: ölkənin ən böyük neft emalı zavodu olan SOCAR-a məxsus Star NEZ Rusiya neftinin alışı 4-5 dəfə azaldı.

Neft əsas gəlir mənbəyi olan Azərbaycanda global bazarlarda gedən proseslər son dərəcə diqqətlə izlənməkdədir. Hazırda AzeriLight neftinin qiyməti dövlət büdcəsində nəzərdə tutulan 70 dollara qarşı 65 dollardan azca artıqdır. Azərbaycan hökuməti gələn il üçün büdcəni 65 dollarlıq qiymətlə hesablayıb. Mərkəzi Bank qiymətlərin 64-65 dollar civarında olacağını gözləyir.

Azərbaycan üçün neft qiymətlərində azalma həm də hasilat-ixracdakı azalmaya görə daha ciddi təhdid formalaşdırır. Azərbaycan hökumətinin proqnozlarına görə, 2025-ci ildə dövlət büdcəsinə neft-qaz sektorundan

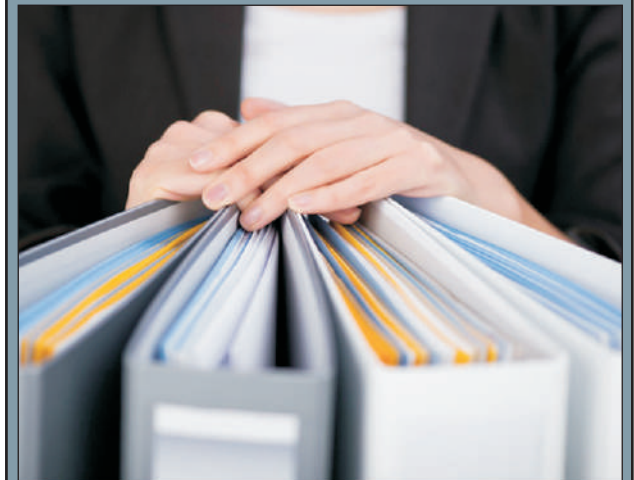
480 milyon manat təşkil edəcək.

Maliyyə Nazirliyinin açıqladığı məlumata görə, 2025-ci ilin 9 ayında dövlət büdcəsinin neft-qaz vergi gəlirləri 8,3 faiz azalıb. Qeyd olunan dövrdə bu gəlirlər 3,3 milyard manat olub ki, bu da 2024-cü ilin eyni dövründən 300 milyon manat azdır.

Beynəlxalq analitik mərkəzlərin hazırkı proqnozları doğrularsa - neft qiymətləri 60 dollara qədər ucuzlaşarsa, 2026-cı ildə Azərbaycan dövlət büdcəsinin gəlir proqnozlarını icra etmək sahəsində böyük çətinliklərlə üzləşə bilər.

□ **Dünya SAKİT,**
"Yeni Müsavat"

Məcburi sosial sığorta haqqı artırılır

Azərbaycanda bir sıra şəxslər üçün məcburi dövlət sosial sığorta haqqı artırılır.

Modern.az-ın əldə etdiyi xəbərdərə görə, bu barədə məlumat "Sosial sığorta haqqında" Qanuna dəyişiklik layihəsində öz əksini tapıb.

Hazırda toylarda, şənliklərdə və digər tədbirlərdə aparıcılıq, çalğıçılıq, rəqqaslıq, aşıqlıq, məzhəkəçilik və digər oxşar fəaliyyət növlərində, eləcə də fərdi foto, audio-video xidmətləri (fotostudiyalar istisna olmaqla) sahəsində çalışanlar minimum aylıq əməkhaqqının 5 faizi miqdarında dövlət sosial sığorta haqqı ödəyirsə, 2026-cı il yanvarın 1-dən bu məbləğ 8 faiz olacaq.

Yanvarın 1-dən çəkməçi, pineçi, bərbər, dərzi fəaliyyəti, saat, televizor, soyuducu və digər məişət cihazlarının təmiri, nəqqaslıq emalatxanalarının fəaliyyəti, fərdi yaşayış evlərində və mənzillərdə ev qulluqçusu, xəstələrə, qocalara və uşaqlara qulluq xidməti, dayə, fərdi sürücülük, ev təsərrüfatında təmizlik, bağban, aşpaz, gözetçi və işə obyektlərində müştərilərə xidmət göstərən (ofisi-ant), fərdi baytarlıq xidməti praktikası ilə məşğul olan fiziki şəxslər minimum aylıq əməkhaqqının 5 faizi miqdarında məcburi dövlət sosial sığorta haqqı ödəyəcək. Hazırda bu məbləğ 3 faiz təşkil edir.

Qeyd edək ki, mülkiyyətində olan kənd təsərrüfatına yararlı torpaqları istifadə edən fiziki şəxslərin (digər sahələrdə işləyib məcburi dövlət sosial sığorta haqqı ödəyənlər istisna olmaqla) və ailə kəndli təsərrüfatlarının əmək qabiliyyətli (orqanizmin funksiyalarının 61-100 faiz pozulmasına görə əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslər və əlilliyi olan uşaqlar istisna olmaqla, 15 yaşından "Əmək pensiyaları haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 7-ci maddəsi ilə müəyyən edilmiş yaş həddinədək olan şəxslər) ailə üzvlərinin hər biri üçün məcburi dövlət sosial sığorta haqqı torpağın sahəsindən asılı olaraq, minimum aylıq əməkhaqqının aşağıda göstərilən dərəcələri üzrə hesablanır:

5 hektaradək olduqda - 2 faiz miqdarında;
5 hektardan 10 hektaradək olduqda - 6 faiz miqdarında;
10 hektardan yuxarı olduqda - 10 faiz miqdarında;
Layihəyə əsasən, bu ödənişlər yanvarın 1-dən müvafiq olaraq 5, 7,5, 12,5 faiz olacaq.

Yəhudilərə “Allahın düşmənləri” dedi, ara qarışdı

Yəhudi İcmaları Federasiyası Çeçenistan müftisindən yəhudilər haqqında verdiyi açıqlamalara görə üzr istəməsini tələb edir.

Musavat.com ArbatMedia saytına istinadla xəbər verir ki, Rusiyanın baş rəvvini Berl Lazar Çeçenistan müftisini yəhudilərin “Allahın düşmənləri” olduğuna dair açıqlamasına görə tənqid edib.

Çeçenistan müftisi Salah-Hacı Mejiyevin açıqlaması oktyabrın sonlarında çeçen dilində yayımlanan bir verilişdə səslənib. Həmin verilişdə o, yəhudiləri və ateizmi “Allahın düşmənləri” adlandırıb. Bu sözlərin tərcüməsi “Qroznı-Inform” xəbər agentliyi tərəfindən yayılıb.

Berl Lazar narahatlığını ifadə edərək bildirib ki, bu cür ifadələr hərəkətə çağırış kimi qəbul edilə və Rusiyada dinlərarası harmoniyanın gücləndirilməsi səylərinə xələl gətirə bilər. O, bunun yalnız yəhudi icmasına qarşı təhqir deyil, həm də bütövlükdə cəmiyyət üçün təhlükə olduğunu vurğulayıb.

Müfti cavab olaraq sözlərinin kontekstdən çıxarıldığını və tərcümənin qərəzli olduğunu iddia edib. O, çıxışın bütün yəhudi xalqı haqqında deyil, “çirkin ateistlər” və “sionistlər” haqqında olduğunu iddia edir. O, həmçinin ukraynalı istifadəçiləri verilmiş təhrif olunmuş versiyasını yaymaqda ittiham edib.

Lakin Rusiya Yəhudi İcmaları Federasiyası bu izahları rədd edib. Təşkilatın nümayəndəsi Borux Qorin orijinal tərcümənin rəsmi Çeçenistan veb-saytında yerləşdirildiyini və yalnız Lazarın açıqlaması ictimaiyyətə açıqlandıqdan sonra silindiyini bildirib. O, həmçinin Mejiyevin vəziyyəti aydınlaşdırma biləcək alternativ tərcümə təqdim etmədiyini vurğulayıb.

Qarabağdan gedənlərə pasport paylanır

Qarabağdan könüllü olaraq köçmüş 21 min 916 nəfər Ermənistan Respublikasının vətəndaşlığına qəbul üçün müraciət edib. Axar.az xəbər verir ki, bunu Ermənistanın daxili işlər naziri Arpine Sərkisyan deyib.

Nazir qeyd edib ki, onlardan 14 min 64-ü artıq bu sənədi alıb: “Pasportlaşdırma yolu ilə 7 min 191 yetkinlik yaşına çatmayan şəxs də Ermənistan Respublikasının vətəndaşlığına qəbul edib”.

ABŞ Müdafiə Nazirliyi (Pentaqon) Ukraynaya uzaqmənzilli “Tomahawk” qanadlı raketlərin verilməsi imkanını təsdiqləyib.

Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə CNN məlumat yayıb. Qeyd olunur ki, məsələ ilə bağlı yekun qərar ABŞ Prezidenti Donald Trampın ixtiyarındadır.

Mənbənin bildirdiyinə görə, Pentaqon artıq bu silahların texniki transferi və operativ tətbiqi üçün zəruri mexanizmləri nəzərdən keçirib. Raketlərin Ukraynanın müdafiə qabiliyyətini əhəmiyyətli dərəcədə artıracağı, xüsusən də uzaq məsafəli hədəflərə zərbələr endirmək imkanını genişləndirəcəyi vurğulanır.

Xatırladaq ki, “Tomahawk” raketləri ABŞ ordusunun ən effektiv uzaqmənzilli zərbə vasitələrindən sayılır və 1600 kilometrə qədər məsafədəki hədəfləri dəqiqliklə vurmaq qabiliyyətinə malikdir. Tramp az öncə Pentaqon rəhbəri Pit Xeqsetlə danışib. Pentaqon rəhbəri Pit Xeqsetin sözlərinə görə, Ukraynaya “Tomahawk” raketlərinin ötürülməsi üçün bütün texniki və logistik hazırlıqlar tamamlandı. Tramp baş tutan son

danışıqdan sonra prosesin yalnız siyasi qərarın verilməsini gözlədiyi bildirilir.

Məlumat əsasən, ilkin mərhələdə Ukraynaya 45 ədəd “Tomahawk” raketini təhvil veriləcək və bu paket gələcəkdə genişləndirilə bilər.

Rəsmi Vaşinqtonun bu qərarı bölgədə qüvvələr balansına nə dərəcədə təsir göstərə bilər?

Siyasi şərhçi Heydər Oğuz “Yeni Müsavat”-a deyib ki, ABŞ Prezidenti Donald Trampın Ukraynaya “Tomahawk” raketləri verəcəyinə inanmır. Heydər Oğuzun fikrincə, Tramp ölkəsini prezidentdən çox, keçmiş peşə verişlərinə uyğun şəkildə makler kimi idarə edir: “Odur ki, cənab Trampın öz bəyanatları hansı məqsədlə verdiyini müəyyənləşdirmək olduqca çətindir. Bəzən o, xarici

Putinə bəd xəbər: Ukrayna o silahları ala bilər

Vaşinqtonun “Tomahawk” raketlərini verməsi bölgədə qüvvələr balansına təsir göstərəcək

ci həmkarları ilə apardığı müzakirələrdə əlini gücləndirmək üçün sərt ritorikalardan istifadə edir. Verdiyi sözün vədəsi yaxınlaşanda isə müxtəlif bəhanələrlə ondan yayınır. Bəzən də Trampın sözləri ABŞ “dərindən dövləti”, o cümlədən Pentaqonla üst-üstə düşür. Son anda isə Pentaqonun dediyi olur”.

Siyasi şərhçi xatırladı ki, bir müddət əvvəl Tramp Ukraynaya “Tomahawk” raketlərinin verilməsi ehtimalını tamamilə rədd etmişdi: “Fikrini isə bununla əsaslandırmışdı ki, ABŞ-nin özünün də bu cür raketlərə ehtiyacı var və əlində yetərli sayda “Tomahawk” raketləri yoxdur. Zənnimcə, Tramp bu sözləri haqsız deyildi, amma ABŞ-nin çəkirdirmə gücünü zəiflətdiyi üçün Pentaqon bu eyibi düzəltməyə ədəd “Tomahawk” raketini təhvil veriləcək və bu paket gələcəkdə genişləndirilə bilər.

Rəsmi Vaşinqtonun bu qərarı bölgədə qüvvələr balansına nə dərəcədə təsir göstərə bilər?

Siyasi şərhçi Heydər Oğuz “Yeni Müsavat”-a deyib ki, ABŞ Prezidenti Donald Trampın Ukraynaya “Tomahawk” raketləri verəcəyinə inanmır. Heydər Oğuzun fikrincə, Tramp ölkəsini prezidentdən çox, keçmiş peşə verişlərinə uyğun şəkildə makler kimi idarə edir: “Odur ki, cənab Trampın öz bəyanatları hansı məqsədlə verdiyini müəyyənləşdirmək olduqca çətindir. Bəzən o, xarici

vilənin şərtlərini yerinə yetirmək üçün “Tomahawk”ların yerdən-yerə və səmaddan yerə növlərini sıradan çıxarmış, sadəcə, gəmilərdən atılan növlərini saxlamışdır. Ukraynaya isə su üzərindən və altından atılan “Tomahawk” yox, digər növləri lazımdır. Həmin növlər artıq yox edildiyindən ABŞ istəyə belə, Ukraynaya onları verə bilməz.

O başqa söhbətin mövzudur ki, ABŞ-də “Tomahawk”lardan daha öldürücü silahlar var və Pentaqonun əsaslandırması ki, ABŞ-nin könlündən keçsə, Ukraynanı özünün də bu cür raketlərə ehtiyacı var və əlində yetərli sayda “Tomahawk” raketləri yoxdur. Əksinə, ona müharibəni uzatmaq və Rusiyanı təcridən tükəndirmək lazımdır. Ukraynaya ən müasir silahlarını versə, bu arzusu istədiyi kimi reallaşmaya bilər. Ya Rusiya qısa müddət ərzində məğlubiyyətə uğrayıb müharibədən çəkilsə, beləcə öz potensialını qoruyar, ya da özünü qorumaq üçün taktiki nüvə silahlarından istifadə edir. Beləcə, hər iki ehtimalda ABŞ istədiyi nəticəni almaya bilər.

Üstəlik, Rusiya Ukraynaya hücumlarını davam etdirdikcə, Avropa ölkələrinin ABŞ silahlarına ehtiyacları aktual olaraq qalır. Müharibə hansısa tərəfin məğlubiyyəti ilə nəticələnersə, bitir və bu ehtiyac da aradan qalxar. Bununla da ABŞ Avropaya planlaşdırdığı yüz milyardlarla dollarlıq silah satışından məhrum olar. Arzulamadığı bu

perspektivin reallaşmaması üçün ABŞ müharibənin taleyini həll edəcək silahları Ukraynaya satmaz.

Ən əsası isə Ukrayna-Rusiya savaşının uzanması Çinin Avropaya ən etibarlı marşrutlarından biri qarşısında engel yaradır. Söhbət “Bir kəmə, bir yol” layihəsinin şimal marşrutundan gedir. Ukrayna ilə savaşa başlayan sonra Avropa ölkələri bütün qapılarını Rusiyanın üzünə bağlayıb. Ukrayna savaşını bitməyənə qədər bu qapılar açılmayacaq. Çin ABŞ-nin ən ciddi rəqibi olduğundan bu kommunikasiya əlaqələrinin açılmasında qətiyyətlə maraqlı deyil. Deməli, müharibənin davamı bu məsələdə də Vaşinqtonun işinə gəlir”.

Siyasi şərhçi əslində Avropanın da Ukrayna savaşının tezliklə bitməsində maraqlı olmadığını düşündür: “Əvvəla, Ukraynada müharibə bu ölkənin gənc nəslinin Avropaya qaçmasına yol açır. Getdikcə qocalan və dinamik işçi qüvvəsinə ehtiyac duyan Avropanın sənaye ölkələri bu köç dalğasından məmnun görünürlər. Üstəlik, ukraynalılar Avropa ölkələrinin tam istədiyi kimi, xristian mədəniyyətinin daşıyıcılarıdır və Qərb insanı müsəlman miqrantlardan fərqli olaraq onlara antipatiya duymurlar. Daha rahat inteqrasiya olunan ukraynalıları assimilyasiya etmək də çətin deyil. Eyni sözləri müsəlman miqrantlar üçün demək olmur. Bu isə Qərb ölkələrinin daha çox uk-

raynalı miqrantlar qəbul etməyə həvəsləndirir. Məlumatlara görə, indiyədək Avropa ölkələrinə qaçan ukraynalıların sayı 5 milyonu keçib. Müharibə daha 5 il uzanarsa, bu say ikiqat arta bilər. Ukraynanın Mixaylo Ptuxa adına Demografiya və Sosial Tədqiqatlar İnstitutunun elmi işlər üzrə direktor müavini, iqtisad elmləri doktoru Aleksandr Qladunun sözlərinə görə, 18-64 yaş arası insanların təxminən 63%-i, eləcə də 18 yaşadək uşaqların təxminən 31%-i Ukraynanı tərk edib Avropaya sığınıb. Buna Allahın verdiyi ən böyük neməti kimi baxan Qərbi Avropa ölkələrinin savaşın bitməsini arzulamaması üçün heç bir səbəb yoxdur.

Üstəlik, 18-ci əsrdən başlayaraq Türk xofunun zəifləməsindən sonra ortaya çıxan slavyan təhdidinin də iki slavyan ölkəsinin ölümünə savaşması ilə ortadan qalxacağını düşünən Avropa ölkələri Ukrayna savaşının tezliklə bitməsini istəməzlər. Ən azı ona görə ki, II Dünya savaşından sonra böyük bir arxayınlığa qapılan Avropa dövlətləri özlərini savaşa hazırlamayıblar. Onlara vaxt udmaq üçün Ukrayna savaşının ən azı 5 il uzanması sərf edir.

Bu savaş Avropaya da eynilə ABŞ-yə olduğu kimi, şərq qapısında gözləyən ən böyük təhlükənin - Rusiyanın tükənərək yox olması üçün lazımdır”.

■ **E.MƏMMƏDƏLİYEV,**
“Yeni Müsavat”

İngiltərənin "Çelsi" klubunun baş məşqçisi Enzo Mareska UEFA Çempionlar Liqasının əsas mərhələsində üz-üzə gələcəkləri "Qarabağ"ın oyunlarını izləyəcək. Mütəxəssis sıx qrafiklə oynadıqlarını xatırladı.

O, növbəti matçlara köklənməli olduqlarını söyləyib: "Qələbə qazandığımız vaxtda belə irəli baxmaq lazımdır. Liqa Kubokunda "Vulverhempton"la (4:3) qarşılaşmadan sonra təyyarədə və avtobusda "Tottenhem"in oyunlarını izləməyə başladım. İndi isə "Qarabağ"ı izləyəcəyik. Dayanmaq olmaz. Növbəti matçda köklənməli və hər dəfə yeni bir şey öyrənməlisən".

Qeyd edək ki, "Çelsi" sabah - noyabrın 5-də UEFA Çempionlar Liqasının əsas mərhələsinin IV turunda "Qarabağ"ın qonağı olacaq. Oyun ərəfəsi son matçda "Çelsi" səfərdə "Tottenhem"ə 1:0 hesabı ilə qalib gəlib.

"Qarabağ"- "Çelsi" görüşü Tofiq Bəhramov adına Respublika Stadionunda saat 21:45-də başlayacaq.

Bes oyunların izlənməsi rəqibə nə verəcək? Sabahkı oyunla bağlı proqnoz, gözlənti nədir? "Qarabağın ilk 8-liyə düşmə şansı və.s suallarla bağlı idman ekspertlərinə müraciət etdik.

Tanınmış idman yazarı Natiq Muxtarlı burada qeyri-adi heç nə görmür. O, "Yeni Müsavat"a açıqlamasında Qurban Qurbanovun da "Çelsi" qarşısında planlarının olduğunu qeyd etdi: "Heç şübhəsiz ki, cari mövsümdə Çempionlar Liqasının əsas tapıntısı, sürpriz koman-

"Qarabağ" qarabagqara "izlənilir"

Həllədicə oyuna bir gün qaldı - 4 xal da kifayətdir

dası "Qarabağ"dır. Ona görə də "Qarabağ"a indi bütün komandalar ciddi yanaşır, o cümlədən "Çelsi". London nəhənginin baş məşqçisinin "Qarabağ"ı incələməsində qeyri-adi heç nə yoxdur. İstənilən məşqçi rəqibi təhlil etməlidir və oyun planı qurmalıdır. Sözsüz ki, artıq "Qarabağ"ın baş məşqçisi Qurban Qurbanov da "Çelsi"ni təhlil edib və yəqin ki, komandasının necə oynayacağı ilə bağlı planı var.

Amma etiraf etməliyik ki, görüşün əsas favoriti "Çelsi"dir. Heyətində saysız-hesabsız istedadlar var, bu komandanın. Hətta heyəti o qədər genişdir ki, ekspertlər deyirlər ki, Premyer Liqaya rahatlıqla iki komanda buraxa bilərlər.

"Qarabağ"ı təzyiq altında saxlamağa haqqımız yoxdur. Ancaq o dəqiqdir ki, Qurban Qurbanov komandası vuruşacaq, "Çelsi"yə Bakıdan 3 xalı aparmaq asan başa gəlməyəcək. Hər şey meydan-dakı bir çox detallardan asılı olacaq. "Çelsi" kimi komandalının əsas üstünlüyü budur: Ələ düşən imkanlardan maksimum yararlanırlar. Futbolçuların ustalıq səviyyəsi çox yüksək olduğu üçün onlar

səhvləri, demək olar ki, bağışlamırırlar.

Deməli, səhv minimum olmalıdır. "Qarabağ"ın qol vurmaq üçün şansı olacaq? Mütəlq olacaq. Amma onlardan maksimum yararlanmaq şərtdir.

Düzünü desək, "Çelsi" ilə oyunda "Qarabağ"dan qələbə gözləmirəm, amma mübarizə, parlaq oyun gözləyirəm.

Çünki reallığı qəbul etməliyik, Azərbaycan çempionatının iştirakçısı Premyer Liqa nəhənginə qalib gələcək potensiala malik deyil. Bu, yalnız "Qarabağ"ın möcüzəvi, tam səhvsiz oyunu nəticəsində

gerçəkləşə bilər. Amma unutmayaq, "Çelsi" kimi komandalının səviyyəsi o qədər yüksəkdir ki, onlar rəqibi mütəlq səhvə vadar edirlər. O rəqibin səviyyəsindən asılı olmayaraq. Və o realılıqla da barışmalıyıq ki, "Qarabağ"ın ilk səkkizliyə düşmək şansı yoxdur. Bu, aksiomadır, sübuta ehtiyac duymur. Özümüzü aldatmayaq. Şans gətirsə, hələ ki ilk 24 komanda arasında yer almaq perspektivi var.

Arzu, istək öz yerində, ancaq aşırı utopik olmağa da ehtiyac yoxdur. Sadəcə, Çempionlar Liqasında iştirakdan həzz almaq lazımdır. Bəlkə

də hansısa Azərbaycan komandası bir də 10 ildən sonra ÇL-in əsas mərhələsində olacaq. Hətta bir daha olmaya da bilərik, futbolumuzun reallığını nəzərə alsaq.

Ona görə də mümkünsüz xəyallar qurmaqla nə özümüzü, nə də "Qarabağ"ı təzyiq altında saxlamayaq. İndi futboldan - Çempionlar Liqasındakı həyəcədən zövq almaq lazımdır, vessalam".

Futbol mütəxəssisi Kənan Məstəliyev 24-lüyə düşmək şanslarımızı kifayət qədər çox görür: "Çelsi" dünya futbolunun nəhəngidir, onun tarixinə adını yazdırmış

bir klubdur. Bütün mümkün avrokubokları, daxili yarışları, üstəlik, klublararası dünya çempionatını qazanan ilk və tək klubdur. Əfsanədir. Oyunun nəticəsindən asılı olmayaraq, belə komandanın Bakıya gəlişi xüsusi bir hadisədir. Onlarla qarşılaşmanın hər anından zövq almaq lazımdır. Təbii ki, çox çətin rəqibdir. 1 milyard avrodan çox qiyməti olan heyətləri var, bütün mövqelərdə bizdən üstünlürlər. Yeganə şansımız mübarizə aparmaq, var gücümüzü qoymaq və səhvə yol vermələrini gözləməkdir. Mütəlq şansımız olacaq. Məhz həmin zaman maksimum yararlanmaq, sonrasındayaxşı müdafiə olunmaq gərəkdir. Bizi yaxşı analiz edəcək, zəif nöqtələrimizi görəcəklər, yaxşı hazırlaşaçaqlar. Ona görə də çox diqqətli olmalıyıq. Xal qazanmaq şansımız minimaldır. Ancaq bu futboldur, burada möcüzələr də olur. İlk 8-lik məsələsinə gəlincə, buna inanmıram, amma 24-lüyə düşə bilərik. Evdəki "Ayaks" və "Ayntraxt" matçlarından 4 xal toplasaq, düşünürəm ki, pley-offa vəsiqə qazanmaq olar. Buna potensialımız çatır. Komandamızın sistemli oyunu ilə istəyimizə nail ola bilərik".

□ **Cavanşir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Kirayə bazarında vergi həyəcanı - kim nə qazanacaq?

Azərbaycanda kirayə bazarında yeni dövr başlayır. 2026-cı il dövlət büdcəsi haqqında qanun layihəsinə əsasən, fiziki şəxslərə məxsus yaşayış sahələrinin (mehmanxanalar və mehmanxana tipli obyektlərdə yerləşən yerləşmə vasitələri istisna olmaqla) fiziki şəxslərə kirayəyə verilməsindən əldə olunan gəlirlərdən ödəmə mənbəyində 10 faiz dərəcə ilə vergi tutulacaq.

Məlumdur ki, kirayə mənzil bazarında 14 faizlik vergi tətbiq olunsada, vergidən ya-

yrımaq üçün rəsmi qaydada kirayə müqaviləsi imzalayanlar demək olar ki, yox idi.

Azərbaycan Qiymətləndiricilər Cəmiyyətinin sədri, iqtisadçı-ekspert Vüqar Oruc bildirir ki, əvvəlki 14 faizlik vergi dərəcəsi kifayət qədər yüksək idi və vətəndaşlar vergidən yayınırdılar: "Çünki həmin məbləğ ümumi kirayə haqqına əlavə olunduqda ciddi

fərq yaranırdı. Məsələn, bir mənzil 600 manata kirayə verilir və mülkiyyətçi 14 faiz vergi tələb edirsə, bu, təxminən 84 manat edir. Bu zaman qiymət fərqi tərəflər arasında razılaşmanı çətinləşdirir, nəticədə onlar qeyri-rəsmi razılaşma yolu ilə vergidən yayın-

mağa üstünlük verirlər. Biz təklif etmişdik ki, bu vergi ən azı iki dəfə azaldılsın. İndi dörd faizlik güzəşt tətbiq olunur. Bu, azalma həm icarəçini, həm də icarə verəni rəsmi şəkildə müqavilə bağlamağa müəyyən qədər təşviq edə bilər".

Əmlak eksperti Ramil Qasımlı deyir ki, kirayə bazarında verginin 14 faizdən 10 faizə endirilməsi müsbət addımdır. Mütəxəssisin sözlərinə görə, gələcəkdə də hökumət həm kirayə verənlər, həm də kirayə götürənlər üçün stimullaşdırıcı addımlar ata bilər: "Fakt odur ki, daşınmaz əmlakını yüksək qiymətə kirayə verənlərin təxminən 70 faizi artıq müqavilə bağlayır. Qeyri-yaşayış obyektləri ilə də bağlı icarə müqavilələri əksər hallarda məsuliyyət və tənzimləmə səbəbi ilə bağlanırlar. Amma aylıq kirayə haqqı təxminən 600-700 manat olan, dəyəri nisbətən aşağı mənzillərin sahibləri çox vaxt müqavilə bağlamırlar. Burada həm kirayə verən, həm də kirayə götürən müqavilə bağlamağa həvəsli olmur. Halbuki bu müqavilə gələcəkdə yaranacaq problemlərin məhkəmə müstəvisində həlli üçün əsas hü-

quqi sənəd rolunu oynayır".

Respublikaçı Alternativ Partiyasının (ReAL) sədri, iqtisadçı Natiq Cəfərli mövzunu "Yeni Müsavat"a şərh edərkən bildirdi ki, kommersiya müəssisələri üçün 14 faizlik vergi tətbiq olunması qüvvədə qalır. Onun sözlərinə görə, bununla əlaqədar hələ ki rəsmi açıqlama yoxdur: "Qanunvericiliyə görə, hüquqi şəxslər icarəyə götürəndə 14 faiz, fiziki şəxslər isə 10 faiz vergi ödəyirdilər. Əgər indiyə kimi, bu məsələyə ciddi yanaşmırdırlarsa, çox güman ki, bundan sonra yanaşma dəyişiləcək. Yəqin ki, sahə müvəkkillərinin iştirakı ilə yoxlamalar aparılacaq. Çox xoş olmayan mənzərə yaranacaq. Hökumət vergi toplanmasından ciddi gəlir əldə etməyi düşünürsə, nəticənin ürəkəçən olacağını düşünürəm. Nəzarət çox güclü olsa, məsələn, 1000 manatlıq evi 500 manata rəsmiləşdirəcəklər, bir sözlə, qarışıqlıq olacaq, korupsiya halları üçün fürsət yaranacaq. Yoxlama apararaq vergidən yayınma halları aşkarladığıda təzyiq edə, rüşvət ala bilərlər. Çox sayda problem yaranacaq".

□ **Nigar HƏSƏNLİ,**
"Yeni Müsavat"

MUSAVAT

Son səhifə

N 200 (8810) 4 noyabr 2025

NOYABR

Seul peyk vasitəsilə Şimali Koreya ərazisini iki saatdan bir izləyə biləcək

Cənubi Koreyanın sayca beşinci kosmik peyki "Falcon 9" raket vasitəsilə orbitə çıxarılıb. Bu barədə Cənubi Koreyanın Müdafiə Nazirliyi məlumat yayıb. Məlumatı əsasən, raket ABS-nin Florida ştatında yerləşən Kenaveral burnundan buraxılıb. Peyk raketin buraxılışından 14 dəqiqə sonra orbitə çıxıb. Xatırladaq ki, Cənubi Koreya ilk kosmik peyki 2023-cü ilin dekabr ayında orbitə buraxıb. Peyklər qrupu Şimali Koreyanın ərazisi üzərində iki saatlıq fasilələrlə daimi müşahidəni təmin etmək üçün nəzərdə tutulub.

Gözünüz səyriyirsə, diqqətli olun

Əksər insanlar göz səyriməsini sadəcə yorğunluq və yuxu çatışmazlığı ilə əlaqələndirirlər. Lakin mütəxəssislər xəbərdarlıq edirlər ki, bu hal bəzən sinir sisteminin həddindən artıq stimullaşdırılmasına verilən reaksiya ola bilər. Milli.Az xəbər verir ki, orqanizmdə stress hormonları, kortizol və adrenalin artıqda, sinir ucları özəlləri daha aktiv hərəkətə gətirir və nəticədə göz ətrafında kiçik, amma nəzərə çarpan titrəmələr baş verir. Hərçənd bu hal çox vaxt zərərsiz görünür, əslində isə bədənin gizli stress signalı ola bilər.

Uzun müddət keçməyən əzələ gərginliyi, narahat yuxu, diqqətin toplanmasında çətinlik və yaddaş zəifləməsi çox vaxt xroniki stressin əlamətləri sayılır. Araşdırmalar göstərir ki, bu vəziyyət təkcə sinir sistemini deyil, həm də immün, ürək-damar və beyin fəaliyyətini mənfi təsirləndirə bilər.

Mütəxəssislər xəbərdarlıq edirlər ki, göz səyriməsi kimi simptomlara biganə qalmaq olmaz. Gündəlik həyat tərzində düzgün yuxu rejimi, meditasiya və nəfəs məşqləri, fiziki aktivlik və özünə vaxt ayırmaq bu cür narahatlıqları azaltmağa və orqanizmi stressdən qorumağa kömək edə bilər.

Payızda immuniteti gücləndirmək üçün nə yemək lazımdır?

"Payızda gün işığı saatlarının azalması, temperatur dəyişiklikləri və D vitamininin səviyyəsinin aşağı düşməsi səbəbindən bir çox insan yorğunluq və immunitetin zəifləməsini hiss edir". Bunu "İzvestiya" nəşrinə rusiyalı terapevt İrina Çikalkina deyib.

Onun sözlərinə görə,

payızda immuniteti gücləndirməyə kömək edən maddələri qidadan almaq xüsusilə vacibdir: "Balıq və dəniz məhsulları omega-3 yağ turşuları, yod, sink və selenlə zəngindir. Bu elementlər iltihab proseslərini azaldır, maddələr mübadiləsini yaxşılaşdırır

və ürək-damar sisteminin işini dəstəkləyir. Yağlı balıq D vitamininin azsaylı təbii mənbələrindən biridir. Soyuq havaların başlaması ilə bu vitaminin dəridə sintezi təxminən 80% azalır, buna görə də tez-tez qızılbalıq, skumbriya və ya tuna balığı qəbul etmək mövsümi vitamin çatışmazlığını kompensasiya etməyə və virus infeksiyalarının riskini azaltmağa kömək edir".

Terapevt vurğulayıb ki, həftədə iki-üç dəfə balıq və dəniz məhsulları yemək optimal sayılır.

Çikalkina yüngül axşam yeməyi üçün yağlı sousları olmayan və minimum miqdarda düyü olan rolları, həmçinin dəniz məhsulları olan salatları və ya sobada bişirilmiş balığı tərəvəzlərlə tövsiyə edir.

İtaliyada 100 000 avroluq pendir oğurlanıb

İtaliyanın Bolonya əyalətində naməlum şəxslər süd kooperativinin anbarından 100 000 avro dəyərində parmezan pendirlərini oğurlayıblar.

Oxu.Az xəbər verir ki, bu barədə "Il Resto del Carlino" nəşri məlumat yayıb. Kooperativ rəhbəri Dario Zappolinin sözlərinə görə, naməlum şəxslər fəvqəladə dəqiqlik və hazırlıqla hərəkət ediblər. Onlar iki avtomobillə arxadan fabrikeyə yaxınlaşıblar və işçilər evə gətdikdən sonra əraziyə daxil olublar. İlk hesablamalara görə, oğurlar hər biri 42 kiloqram ağırlığında olan 191 pendiri oğurlayıblar.

Bunları bilirsinizmi?

- * Hər gecə yatmadan qabaq üzünüzü yuyun, dişlərinizi fırçalayın, işıqları söndürün.
- * Əgər evdəsinizsə, yuxunuz qəfildən gəlsə, mütləq həmin an bütün işlərinizi buraxıb yatın. Əks halda, gecəni narahatlıqla və gec yata bilərsiniz. Bu da sizin üçün yaxşı olmaz.
- * Yeni yuyulmuş yastıq üzünü və yataq dəslərindən istifadə edin. Belə olan halda, gecə rahat dönmə və sakit yata bilərsiniz. Bundan başqa, yatmadan öncə otağınızda bir az əlir vurun.
- * Saatı olduğunuz otaqda saxlamayın. Saatın səsinin sizi narahat etməməsi və gecə yar yuxudan oyanmış olduğunuz halda görüb əsəbləşməməyiniz üçün onu gözünüzdən kənar bir yerə qoyun.
- * Yastığınızı qabartılmış vəziyyətə salın. Bu rahat yuxuya gəlməyə kömək edir.
- * Düzgün yastıq seçin. Yastıq yumşaq olmalıdır, ancaq çox yüksək olmalı, boynunuzu dəstəkləməli şəkildə dayanmalıdır.
- * Pəncərələrinizə qalın pərdə taxın. Həftə çöldəki işıqların yanması belə sizin yatmağınıza mane ola bilər.
- * Yataq otağınızı təmiz saxlayın və rahatlayıcı rənglərdən istifadə edin. Otaqda elə rənglər olmalıdır ki, insanı yuxuya tez apara bilsin.
- * Yatmadan öncə bir ovuc çərəz, ya da meyvə yeyin. Bunlar yuxunuzun tez gəlməyinə yaxşı təsir bağışlayacaq. Ondan əlavə bir stəkan ılıq süd də içə bilərsiniz.

Səhər yeməyində çörək yeyənlər iki dəfə düşünsün

Mütəxəssislərin fikrincə, səhər yeməyində seçilən çörəyin növü sağlamlığınıza düşündüyümüzdən də çox təsir edir. Ağ çörək qısa müddət toxluq hissi versə də, qan şəkərini sürətlə artırır, nəticədə gün ərzində yorğunluq, aclıq hissi və çəki artımına səbəb ola bilər.

Milli.Az xəbər verir ki, ənənəvi səhər yeməyində təzə kənd çörəyi, küre çörəyi, yuxa kimi növlər geniş yayılıb. Müasir dövrdə isə ağ dilim çörək də çox istifadə olunur. Sağlam seçim etmək istəyənlər üçün əsas kriteriyalar bunlardır:

- * Tam taxıllı və ya turş maye ilə hazırlanmış çörəkləri seçmək;
- * Tərkibində "100% tam buğda / çovdar" kimi ifadələrə diqqət yetirmək;

* Çörəyi zülal və liflə zəngin qidalarla birlikdə qəbul etmək. Bu cür seçimlər çörəyi yalnız karbohidrat mənbəyi olmaqdan çıxarır daha balanslı bir yemək halına gətirir. Məsələn, tam taxıllı çörəklərin qlikemik indeksi (GI) ağ çörəyə nisbətən adətən daha aşağıdır.

Qidalanma mütəxəssisləri səhər yeməyində çörək seçərkən diqqət edildisi məqamları belə sıralayıb:

"Made with whole grains" kimi ifadələrin bütün taxılları ifadə etmədiyini qeyd edirlər. Əsl tam taxıllı tərkibi etiketdə ilk 2-3 maddəyə baxaraq anlamaq mümkündür.

Gün boyu qan şəkərinin sabitliyi və uzunmüddətli kardiometabolik sağlamlıq üçün tam taxıllı və zülal baxımından zəngin çörəklər daha üstün hesab olunur.

Nadir yarış avtomobili hərraca çıxarılıb

"Maserati 200S" yarış modeli 1955-1959-cu illərdə istehsal edilib və cəmi 28 avtomobil hazırlanıb. 1957-ci ilə aid olan "Sport Internazionale" variantlı idman avtomobili hazırda "Bring a Trailer" onlayn hərracında satışa çıxarılıb. Avtomobil orijinal olmayan mühərrik və yenidən dizayn edilmiş kuzova malik olsa da, təkliflər artıq bir milyon dollara çatıb. Hərrac noyabrın 4-də başa çatacaq.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "Son dakika" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Emil SALAMOĞLU

Lisensiya N: B 114
SAYI: 1.500